TAINA CETĂȚII
DORIN ALMĂȘAN

Cuprins

ÎNVĂȚĂTORUL ÎNTR—A DOUA 3
MĂRUL ŞI BUSOLA 4
EROUL ÎN PANTALONI SCURŢI 6
PĂPUŞA 8
VARA PITICULUI 10
RĂZBUNAREA PISTRUIATULUI 13
FRUNZA CEA TRUFAŞĂ 15
COPILUL ŞI MINGEA 17
PĂSĂRARUL CEL BUN 18

CÎND INSTRUMENTELE MUZICALE SE CEARTĂ... 20
LA O EXPOZIȚIE... 21
DUO SANDY... 23
AVENTURA LUI RĂZVAN... 26
CURAJOASA... 30
SURPRIZELE MUNTELUI... 32
N—A FOST DECÎT UN VIS... 35
UN MECI CU BUCLUC... 39
ÎN SFÎRŞIT, VICTORIE!... 42
ULTIMUL VIRAJ... 43
ANUȚA DIN PONOR... 45
TAINA CETĂȚII... 50

ÎNVĂŢĂTORUL ÎNTR—A DOUA

De ce oare, de ce, mă întreb astăzi după atîţia ani, de ce ţin minte numele unui singur învăţător, pe care, l—am avut doar un an, în clasa a doua ?

Sînt profesori pe care i—am avut ani de zile şi al căror nume nu—l mai ţin minte. De ce atunci ţin minte cum se numea învăţătorul meu din clasa a II—a ? Nici măcar nu fusese primul meu învăţător.

Educatorul despre care vreau să vă vorbesc era un bărbat în vîrstă. Oricum pentru noi, care nu aveam decît şapte, opt ani, era aproape un bătrîn, deşi acum, judecind altfel, nu cred că avea mai mult de patruzeci şi cinci de ani. în orice caz, era un bărbat frumos, nu prea înalt, subţirel. Întotdeauna îmbrăcat corect, foarte curat, elegant. Niciodată nu vorbea urît cu noi, niciodată nu ridica vocea, nu striga.

Cred că principala calitate sau trăsătură de caracter a învăţătorului meu din „a doua" era bunătatea. Simţeam aceasta, o simţeai văzîndu—i zîmbetul blînd de pe buze, auzindu—i vorba domoală. Îl iubeam şi ştiam că şi el ne iubeşte ; încercam — şi în marea majoritate a timpului reuşeam — să nu—l supărăm. Fără îndoială că, datorită lui, în acel an, plecam bucuros la şcoală şi—mi părea rău cînd se terminau orele. Ne plăceau orele lui, felul în care ne explica ; abia acum îmi dau seama că era îndrăgostit de profesiunea lui şi că era foarte bine pregătit. Cînd aveam educaţie fizică, eram cu adevărat fericiţi. în timp ce în alte clase, copiii stăteau în bănci învăţînd aritmetică sau citire, noi plecam din şcoală pe un tăpşan cu iarbă. Iarna mergeam cu săniile, ne băteam cu bulgări sau ne dădeam pe gheaţă ; vara, după ce ne echipam în costum de sport, făceam o mulţime de exerciţii, săream, alergam şi—apoi încingeam un meci de fotbal. Atunci şi învăţătorul se dezbrăca şi juca şi el cu noi. Şi juca foarte bine. De multe ori, plecam în plimbări sau excursii în jurul oraşului ; atunci, ne vorbea despre plante, animale, ciuperci şi stele, despre ape, rîuri şi munţi. Apoi ne opream undeva şi începeam jocul de fotbal.

Odată s—a întîmplat ceva, un eveniment destul de obişnuit, dar care, în închipuirea noastră, a căpătat proporţii uriaşe ; şi cu această ocazie învăţătorul nostru a crescut şi mai mult în ochii noştri.

Iată — pe scurt — cum s—au petrecut lucrurile.

Eram la vreo cîţiva kilometri de oraş, pe o pajişte, lîngă un rîu, în una din excursiile noastre obişnuite. Era vară, cald, sfîrşitul anului şcolar se apropia; traversam frumoasa perioadă a coacerii cireşelor. în timpul jocului de fotbal, care se încinsese, unul dintre colegii mei, un băiat înalt şi zdravăn, a căzut. Nu s—a mai putut ridica şi atunci l—am văzut, pentru prima dată, pe învăţătorul nostru îngrijorat. Ne—a spus că băiatul are o fractură ; şi—a rupt cămaşa în fîşii, a luat un băţ de lîngă rîu şi a imobilizat piciorul celui accidentat care se forţa, dar nu prea reuşea, să nu plîngă.

Apoi l—a luat uşurel în braţe, ne—a spus să ne strîngem lucrurile, să—i luăm haina şi—am pornit— o spre oraş. El, doar în maieu, cu povara în braţe, noi, în urma lui ducîndu—ne lucrurile noastre şi ale învăţătorului. Făcea paşii mari, abia ne puteam ţine după el ; nu s—a oprit deloc, n—a încetinit ritmul, în timp ce noi alergam ca să ne putem ţine în preajma lui. Transpirase şi strîngea din dinţi, dar nu s—a oprit să se odihnească. Am ajuns în oraş şi el s—a îndreptat spre spitalul care era în centru. A intrat şi noi am rămas la poartă ; a ieşit apoi şi am aşteptat cu toţii pînă i—au pus colegului nostru piciorul în ghips. După ce—au venit părinţii celui accidentat, noi ne—am împrăştiat.

Peste cîteva zile, a venit şi colegul nostru la şcoală ; putea umbla cu un baston. După un timp i s—a scos ghipsul şi, la începutul clasei a treia, putea juca şi fotbal.

Asta a fost tot.

Eu am plecat de la acea şcoală, chiar şi din oraş, şi nu m—am mai întors niciodată pe acolo. Nu ştiu ce s—a mai întîmplat cu fostul meu învăţător, dar amintirea lui mi—a rămas vie în suflet pentru totdeauna.

MĂRUL ŞI BUSOLA

Ce pot avea comun un măr, unul din fructele cele mai cunoscute, cu o busolă, instrumentul cu ajutorul căruia se poate afla întotdeauna nordul ? Aparent, nimic. Şi totuşi...

Scurta poveste a unui băiat, pe care l—am cunoscut mai demult, mă face ca, ori de cîte ori văd un măr, să mă gîndesc la o busolă şi invers.

Totul s—a petrecut în urmă cu mulţi ani, în ultimele luni ale celui mai pustiitor război, pe care l—a cunoscut omenirea. Băiatul de care aminteam locuia într—un orăşel, aşezat foarte aproape de un centru petrolifer de mare importanţă, care era mereu bombardat. De fiecare dată cînd se apropia ora alarmelor aeriene, el se urca într—un copac de unde privea ce se întîmplă. Un zumzet neliniştitor era semnalul că avioanele se apropie ; le vedea apoi, stoluri mari întunecînd cerul, auzea, în sfîrşit, zgomotul bombelor care explodau, stîrnind fum înalt şi negru de incendii.

În ziua aceea de aprilie, cerul senin părea că refuză să—i fie întinat albastrul desăvîrşit de către păsările de oţel, aducătoare de moarte. Ele au venit, totuşi, lansîndu—şi bombele ca pe nişte uriaşe ouă de vultur.

De sus, de la locul său de observaţie, băiatul urmărea cu groază, dar şi cu interes, zborul lor şi atacarea obiectivului.

Deodată s—a încins o luptă aeriană : un bombardier uriaş, rătăcit de escadrilă, a fost înconjurat de

cîteva avioane mici româneşti, de vînătoare, care au deschis un foc concentrat asupra lui. Lovit, acesta a început să scoată un fum negru la coadă şi să piardă din înălţime. Apoi s—au văzut patru paraşute albe, legănîndu—se, ca nişte gigantice umbrele, pe cerul azuriu. Avionul s—a prăbuşit cu tunet, undeva departe, într—o pădure ; cei patru paraşutişti au coborît cu bine şi—au fost luaţi prizonieri, după puţin timp, de o patrulă de poliţişti, din oraşul în care locuia băiatul.

Auzind de toate acestea, după încetarea alarmei aeriene, băiatul, .,eroul" nostru, s—a întors peste cîteva ore la postul său de observaţie. Acesta, adică pomul, era foarte aproape de sediul poliţiei, unde, el văzuse că fuseseră aduşi cei patru aviatori. Pe fereastra deschisă a unei camere, fereastră cu gratii, a observat următoarele : unul din cei patru paraşutişti stătea în picioare cu braţele la piept, privind pe fereastră. Era foarte înalt, blond, îmbrăcat într—o bluză kaki, cu cîteva stele pe o mînecă, pantaloni bufanţi, ghete înalte de piele. O curea lată îi încingea mijlocul subţire. Foarte curios din fire şi nicidecum fricos, băiatul s—a apropiat, din creangă—n creangă, pînă a ajuns aproape de fereastra cu gratii. A ajuns astfel cam la un metru, poate puţin mai mult, de prizonierul cel înalt. S—au privit cîteva clipe, ochi în ochi ; unul cu uimire, curiozitate şi puţină, puţină teamă, celălalt cu calm, linişte şi cu un vag zîmbet pe buze. în cele din urmă, străinul îi spuse :

—*Hello !*

—*Hello !* a răspuns ca un papagal băiatul.

S—au privit apoi din nou, ochi în ochi, fără să spună nici unul nimic. Apoi, neştiind de ce, neputîndu—şi explica gestul, băiatul scoase din sîn un măr, un măr frumos, galben—auriu, bine copt peste iarnă şi, probabil, tare gustos. Uitîndu—se rapid în stînga şi—n dreapta, el întinse mărul printre gratii : bărbatul îl luă, rosti ceva neînţeles şi muşcă zgomotos cu multă poftă din fructul auriu. Imediat îşi înfipse mîna în centura lui lată, scormoni puţin pe—acolo şi scoase ceva, un obiect mic, cam cît un ban, pe care—l strecură, printre gratii, băiatului. Acesta de—abia mai putu să zică „Mulţumesc" că, în cameră, intrară cîţiva bărbaţi în uniformă. Băiatul dispăru cu iuţeală, agil ca o pisică.

Abia acasă, deschise pumnul să privească darul. Era o busolă minusculă, cît unghia degetului mic, o busolă în miniatură. A privit—o mult timp cu încîntare.

Peste puţin timp, războiul a luat o altă întorsătură ; armata română lupta acum, alături de aliaţi, împotriva fascismului. Apoi a venit victoria şi *Pacea.*

Pe cer nu mai zboară avioane aducătoare de prăpăd, nu se mai prăbuşesc clădiri. Băiatul a crescut ; astăzi e om matur. De busola cea mică nu s—a despărţit, o poartă mereu cu el, ca pe un talisman al copilăriei. O priveşte, uneori, şi—şi aminteşte întotdeauna de mărul oferit în schimbul ei.

EROUL ÎN PANTALONI SCURŢI

... Îmi aduc foarte bine aminte de acele întîmplări ; le văd de parcă s—ar fi petrecut ieri—alaltăieri. Au trecut însă de atunci peste patruzeci de ani.

Era spre sfîrşitul războiului. în orăşelul liniştit în care locuiam, aşezat între nişte dealuri împădurite, viaţa se desfăşura normal, linia frontului fiind departe. Totuşi, undeva destul de aproape, exista un obiectiv important datorită căruia, începînd de prin aprilie 1944, războiul cu grozăviile lui a început să se facă simţit şi pe aceste meleaguri. Au început bombardamentele americane, care vizau obiectivul german din apropierea orăşelului. Alarma se anunţa, de obicei, pe la zece dimineaţa şi, după cîteva minute, o sirenă vuia cu violenţă undeva în mijlocul oraşului, anunţînd apropierea avioanelor. în grabă, atunci, toată lumea intra în adăposturi sau în pivniţe. Străzile deveneau pustii în vreme ce, pe cerul primăvăratic, apăreau uriaşele păsări de oţel. Treceau peste oraş, lansau încărcăturile explozive şi apoi se îndepărtau lăsînd în urmă un zumzăit sinistru, ca acela făcut de cîteva mii de bondari. Cerul devenea iar albastru, curat. Sirena urla din nou, de data asta parcă ceva mai vesel, anunţînd sfîrşitul alarmei, oamenii ieşeau din adăposturi, viaţa îşi relua cursul normal.

Pe vremea aceea, cunoşteam în oraş un băiat, băiatul care este de fapt eroul acestei povestiri. Nu ştiam cum îl chema, sau poate am uitat, dar toată lumea îi spunea „băiatul cu pantaloni scurţi", pentru că umbla desculţ şi cu pantaloni scurţi, din primăvară pînă—n toamnă. Era slab, cam înalt pentru vîrsta lui şi foarte, foarte neastîmpărat. La înfăţişare, ba chiar şi în multe alte privinţe, semăna cu majoritatea colegilor săi ; nu numai pentru că îi plăcea să meşterească tot felul de mecanisme, folositoare sau nu, de aparate cu roţi, scripeţi, şuruburi şi sîrme, de planoare, avioane şi puşti de lemn ; nu pentru că în podul casei avea o legătorie de cărţi, iar în pivniţă un laborator de chimie, un ierbar, ba chiar o „colecţie" de scoici, ouă, pene, pietre, monezi şi cîteva animale — broaşte, şerpi, şopîrle — în spirt. Astfel de pasiuni, care de obicei trec odată cu vîrsta, sînt comune tuturor copiilor. „Băiatul cu pantaloni scurţi" avea cîteva calităţi şi defecte care—l deosebeau de toţi cei de vîrsta lui. învăţătorii pe care i—a avut spuneau că nu e deloc „supus", că e cam „rebel", cam... aiurit. De ce ? Dacă s—ar fi pus această întrebare dascălilor, ei ar fi răspuns, mai mult ca sigur, în cor : „Pentru că odată, într—o iarnă, s—a avîntat pe gheaţa destul de subţire a lacului de lîngă orăşel, ca să aducă la mal un biet căţel care nu se ştie cum ajunsese acolo şi schelălăia jalnic. Pentru că, într—o zi, cînd prietenul său de bancă a fost pedepsit cu douăzeci de lovituri în palmă, cu dunga liniarului, el, „băiatul cu pantaloni scurţi" a aruncat cu o călimară în fereastra care s—a făcut praf şi a ieşit din clasă trîntind uşa. Evenimentul a avut mari urmări în şcoală şi puţin a lipsit ca autorul său să n—o părăsească pentru totdeauna. Sau pentru că, altă dată, cînd un stol de păsări călătoare, rătăcite sau dezorientate s—au lovit de o sîrmă întinsă între două hornuri şi multe din ele s—au prăbuşit ameţite pe acoperiş, el, „băiatul cu pantaloni scurţi", s—a urcat pe scara de incendiu a clădirii şi le—a cules, una cîte una, de pe ţiglele înclinate, spre disperarea şi spre groaza oamenilor care—l priveau de jos.

De cînd cu bombardamentele aeriene, băiatul îşi făcuse un obicei precis. Aşa cum am mai spus, sirena oraşului suna după ce alarma se anunţa la radio. Poliţia oraşului dispunea de o sirenă portabilă care era ţinută într—un hambar, scoasă cînd trebuia şi făcută să „urle" prin învîrtirea unei manivele. Cel care făcea treaba asta era băiatul. Atîta s—a tot rugat de poliţişti, atîta s—a tot învîrtit pe lîngă ei, încît, pînă la urmă, l—au lăsat să sune el alarma. Se achita conştiincios de sarcină şi—apoi, după ce toţi dispăreau pe la subsoluri, chiar şi poliţiştii, el se urca într—un pom de unde privea cîrdul de avioane. După ce radioul din sediul poliţiei anunţa sfîrşitul raidului aerian, puştiul cobora din copac şi acţiona din nou sirena.

Aşa s—au petrecut lucrurile săptămîni întregi, pînă a venit ziua cînd... ei, o să vedeţi ce s—a întîmplat.

Pe la zece, zece şi jumătate, la radio s—a anunţat alarma şi băiatul a fost rapid prezent în curtea poliţiei, la datorie. Acolo domnea o harababură neobişnuită : magazia în care se păstra sirena era închisă şi nu se ştia unde e cheia. Avioanele probabil se apropiau şi cetăţenii, căci nu toţi aveau radio, nu erau înştiinţaţi. Toată lumea era agitată, dar nimeni nu ştia ce e de făcut. Atunci a intervenit puştiul nostru cel „aiurit", „băiatul cu pantaloni scurţi". Fără să spună nimic, s—a căţărat într—un copac, de—acolo a trecut pe acoperişul magaziei şi de—acolo în interiorul ei. Peste puţină vreme sirena apărea, printr—o spărtură a acoperişului şi, legată cu nişte sfori, manevrată de băiat din interiorul magaziei, fu

coborîtă în mijlocul curţii. Tot el a dat, un minut mai tîrziu, alarma, după care, imediat au apărut cîrdurile de bombardiere. De la locul său de observaţie, din pom, băiatul le urmărea cu atenţie. Nici nu bănuia cîte aveau să se întîmple în acea zi.

Chiar cînd se afla deasupra oraşului, uriaşa escadrilă a fost atacată de cîteva mici şi iuţi avioane româneşti de vînătoare. Pe cer s—a încins o aprigă luptă aeriană. Albastrul lui era brăzdat acum de dîrele albe ale cartuşelor, pe el înfloreau baloanele albe ale exploziilor. Se auzea ţăcănitul mitralierelor şi explozii puternice, înfundate. Unul din uriaşele bombardiere a început să se clatine, s—a îndepărtat de formaţie şi, scoţînd un fum gros prin dreptul cozii, s—a îndreptat cu botul spre pămînt cu un zgomot infernal. In acelaşi moment, ca nişte gigantice ciuperci, s—au desprins din avionul arzînd cinci paraşute, coborînd încet, undeva spre pădurile din jur. O aripă a avionului s—a desprins şi a căzut pe— o casă din centrul oraşului, iar corpul său se prăbuşi undeva, în afara lui, explodînd puternic. Fără să stea pe gînduri, „băiatul cu pantaloni scurţi" coborî din pom şi se repezi spre ruinele casei avariate de rămăşiţele avionului. Acolo locuiau oameni, locuiau doi buni prieteni de—ai lui. Erau sub dărîmături, mai trăiau oare ? A început să arunce în lături, cu înfrigurare, grămezi de moloz, cărămizi, grinzi, mobilă, obiecte distruse. In cîtăva vreme, săpă un mic canal care ducea la pivniţă. Şi avu dreptate : de—acolo auzi voci care strigau deznădăjduite. Erau cu toţii teferi şi—acum salvaţi, căci aveau aer. Peste un sfert de oră sună sirena (de data asta nu băiatul a manevrat—o) apoi, cînd au sosit mai tîrziu pompierii, ei n—au mai avut de făcut altceva decît să—i scoată unul cîte unul de sub dărîmături pe cei ce s—au adăpostit în pivniţă ; opt oameni. Toată lumea îl căuta pe băiat. Voiau să—i mulţumească, să—l îmbrăţişeze, să—i strîngă mîinile. Băiatul însă nu suporta astfel de manifestări. De sus, din podul său, privea pe o ferestruică pe unde intrau şi ieşeau porumbeii, la cele ce se întîmplau jos. N—a coborît de acolo decît peste cîteva zile, cînd a avut loc ultima alarmă aeriană în oraşul lui.

A trecut primăvara şi a venit miezul verii, miezul acelei veri de neuitat.

PĂPUŞA

—Noapte bună ! zise Cristina, o fetiţă de nouă ani, luîndu—şi rămas bun, pînă dimineaţă, de la păpuşile şi jucăriile sale.

Şi după ce stinse lumina, fetiţa adormi repede.

...Ceasul cu cuc din perete vesti ora 10. Apoi 11. În cameră se auziră şuşoteli, rîsete şi—apoi o voce care propuse :

—Ei, şi—acum, că a adormit Cristina, haideţi să tragem şi noi o joacă. Cel care vorbise era un elefănţel gri cu ochi negri ca două mărgeluţe.

—Sînt de părere să spunem poveşti, zise o maimuţică de pluş galben.

—Da—da—da—să—spunem—poveşti ! acceptă roboţelul *Ţic* cu o voce sacadată.

—Cine n—a povestit în ultima vreme ? întrebă cu glas gros un ursuleţ fără coadă. Ia să vedem... Aşa... Aşa... Dar tu cine eşti ? se adresă el unei păpuşi care stătea stingheră pe un raft.

—Sînt o păpuşă olandeză, de curînd venită printre voi. De—abia în această după—amiază m—a cumpărat mama Cristinei.

—Ne spui o poveste ? întrebă o păpuşă mititică, scoţîndu—şi biberonul din gură.

—Eu nu ştiu poveşti, dar, dacă vreţi, am să vă spun cine sînt, de unde vin şi cum am ajuns aici. Vreţi ?

—Da, da, da, sigur că vrem ! strigară jucăriile în cor. Povesteşte—ne ! Te rugăm !

—Bine, foarte bine ! Atunci ascultaţi. Trăia odată într—o ţară îndepărtată, cu oameni harnici, cu multe lalele şi mori de vînt, trăia un morar. Locuia într—o moară împreună cu fetiţa lui de opt ani şi cu doi fraţi mai mici. Soţia îi murise cu cîtva timp înainte, aşa că grijile gospodăriei le avea mai ales micuţa

Greta, fetiţa despre care vorbeam. Ea făcea de mîncare, curăţa prin casă şi, în fiecare zi, pleca la şcoală cu fraţii ei. Drumul lor trecea pe lîngă plantaţii de lalele de toate culorile, pe lîngă mori de vînt, care îşi roteau braţele uriaşe, punînd în mişcare pietre care măcinau făina, şi ajungeau la şcoala unde îşi întîlneau prietenii şi colegii. După—masă, tîrziu, se întorceau acasă, unde îi aştepta, obosit de munca grea, morarul. Greta făcea de mîncare şi mai apoi lecţiile cu fraţii ei. Şi asta zi de zi, în afară de vacanţe.

Odată, la şcoală, în una din ore, învăţătorul din clasa în care era fetiţa le spuse copiilor :

„Acum vom face ora de desen. Desenaţi fiecare ceea ce consideraţi că e mai frumos în jurul vostru, ceea ce credeţi că merită să fie desenat. Aţi înţeles, nu ? Cine termină îmi aduce desenul şi poate ieşi la joacă".

Copiii şi—au scos creioanele colorate şi caietele de desen. S—au frămîntat, s—au gîndit, au privit în jur, s—au agitat şi, pînă la urmă, au terminat desenul pe care l—au dat învăţătorului. Ultimii care au ieşit în curte la joacă au fost Greta şi colegul ei de bancă, Henk. După ce copiii s—au zbenguit prin curte, învăţătorul i—a chemat în clasă şi le—a zis : „Copii, m—am uitat peste desenele voastre. Toate sînt bune. Unii aţi desenat lalelele pe care le cultivă părinţii voştri, unii vapoare plutind pe mări sau rîuri, alţii şcoala şi pe colegii voştri jucîndu—se cu mingea, sau patinatori lunecînd pe canale îngheţate. Greta l—a desenat pe tatăl ei lucrînd Ia moară şi pe fraţii ci. Cel mai reuşit desen mi se parc însă al colegului vostru Henk: ”Am să vi—l arăt"' şi prinse pe tablă cu o pioneză desenul.

„Dar este Greta, este colega noastră Greta ! exclamară copiii.

„Da, aşa este, spuse învăţătorul. Şi acum îl vom ruga pe Henk să ne spună de ce a desenat—o chiar pe Greta".

Băiatul se ridică din bancă cil ochii în jos, apoi spuse cu sfială : „Ne—aţi cerut să desenăm ce credem noi că este mai frumos, mai bun în jurul nostru. Ştiu că Greta, colega mea de bancă, are grijă de tatăl şi de cei. doi fraţi, că găteşte şi faco curăţenie. La şcoală vine întotdeauna frumos îmbrăcată, îngrijită, curată. Este cuminte, învaţă bine, este respectuoasă cu toată lumea şi ştie să se joace cu colegele ei. Iarna, patinează bine şi repede. Este cel mai frumos subiect de desenat, din preajma mea".

Învăţătorul dădu din cap aprobator, apoi spuse : „Ai dreptate, Henk, ai dreptate. Şi nu numai atît, ai şi suflet şi talent. Vă rog, copii, să desenaţi pentru viitoarea oră de desen, fiecare cum ştie şi cum poate, această frumoasă lucrare a colegului vostru Henk. Ne—am înţeles ? Şi—acum acasă, că unii aveţi de făcut drum lung"...

Au trecut zile şi săptămîni şi desenul lui Henk a devenit foarte cunoscut, îl desenau copiii din toate clasele acelei şcoli. Şi, într—o zi, Henk le spuse colegilor şi colegelor sale : „Duminică, la noi în sat, va fi un iarmaroc. Tatăl meu, care este constructor de jucării, vă invită să—i vizitaţi atelierul. Cred că veniţi, nu ?"

Firește, copiii au fost încîntaţi şi, în ziua fixată, toată clasa, în frunte cu învăţătorul, era la iarmaroc. După ce s—au dat în scrînciob, au tras la ţintă cu mingi de cîrpă şi au mîncat turtă dulce şi vată de zahăr, au ajuns la taraba meşterului constructor de jucării. Mare le—a fost mirarea şi bucuria cînd au găsit acolo, pe o mulţime de rafturi, frumos aranjate, zeci şi zeci de păpuşi care reprezentau, în lemn, desenul colegului lor Henk, adică pe Greta. Şi meşterul le—a spus : „Mi—a plăcut atît de mult desenul fiului meu, încît l—am transformat într—o păpuşă. Este unul din cele mai bune şi mai reuşite modele pe care le—am creat. Vă rog pe toţi să luaţi cîte una, ca amintire".

—Iată dar, cum una din aceste păpuşi, create de meşter, a ajuns aici printre voi. Sînt eu, Păpuşa olandeză. Datorită colegului ei Henk, a meşterului constructor de păpuşi, datorită Cristinei, care m—a văzut ieri în vitrină şi i—a cerut mamei ei să mă cumpere, am ajuns aici. Mă bucur să vă cunosc şi sper că ne vom înţelege bine. Şi m—ar bucura dacă povestea mea, care n—a fost de fapt poveste, v—a plăcut.

Jucăriile tăceau emoţionate. Cucul cîntă de cinci ori şi apoi zise : „Povestea a fost foarte frumoasă, dar din păcate s—a terminat. E tîrziu. Hai, să lăsăm vorba şi să ne culcăm. În curînd, Cristina trebuie să se trezească".

VARA PITICULUI

Oare ce credeţi, există pitici ? Aţi întîlnit vreodată vreunul ? Nu, nu din aceia de la circ. Vorbesc de piticii din basme, cei cu bărbi lungi, albe, aşa cum i—au închipuit desenatorii pe cei din „Albă ca Zăpada", sau cum e Barbă Cot şi alţii ca el, care trăiesc în codri de nepătruns şi—n ţinuturi subpămîntene. Ei, despre piticii aceştia vă întreb dacă aţi întîlnit vreodată vreunul ? Nu, sînt sigur că nu ! Trebuie să vă spun că eu, da, nu vă mint, am întîlnit o dată un pitic cu care am vorbit şi m—am înţeles foarte bine. Nu credeţi ? Bine ! Atunci ascultaţi !

... Aveam patru sau cinci ani. în vara aceea, vara în care am întîlnit piticul, n—am plecat nicăieri în vacanţă cu părinţii, pentru că aveam musafiri. Adică de fapt nu chiar musafiri : cîteva rude îşi petreceau vacanţa la noi. O soră de—a mamei mele cu fetiţa ei, verişoara mea, Mariana, mai mică decît mine cu doi ani. Mai era soţul mătuşii mele, deci unchiul meu şi o altă soră de—a mamei mele, mai tînără.

Ne simţeam bine, uneori plecam la pădure, alteori pe malul Mureşului, dar de cele mai multe ori stăteam pe—acasă, prin grădină. Aveam o grădină frumoasă, cu mulţi pomi, cu un leagăn atîrnat de un măr, o aşa—zisă grădină de vară şi multe, multe tufişuri sălbatice, boschete, tufe de zmeură, straturi de flori.

Într—o după—amiază, am ieşit singur şi plictisit să mă joc prin grădină. Aveam un loc al meu, numai de mine ştiut, unde strîngeam melci, pene de păsări, bile şi tot felul de mici fleacuri cu care mă jucam. Toate acestea erau dincolo de un boschet tăiat în formă rotundă, în adîncul grădinii. Ajuns în faţa boschetului, am rămas dintr—odată ca trăznit : atunci am văzut prima oară piticul. Stătea dincolo .de

boschet ; eu îl vedeam doar pe jumătate. Avea o cipilică roşie, lungă, atîrnîndu—i pe cap şi o barbă albă, lungă. Stătea şi mă privea. După un timp, în care ne—am privit reciproc, el nemişcat, eu tremurînd ca un căţel speriat, piticul mi—a vorbit :

—Apropie—te, apropie—te, nu te speria, nu—ţi fac nimic rău !

Eu am tăcut şi am stat pe loc.

—Hai, vino mai aproape ...

Tot tremurînd, am făcut un pas şi am încremenit din nou.

—Aşa, zise piticul. Să ştii că nu—ţi fac nimic. Piticii, în general, sînt oameni buni. Şi se poartă bine mai ales cu copiii cuminţi. Tu eşti unul din aceştia, nu ?

—Da, da, sigur, am bîiguit cu greu.

—Atunci n—are de ce să—ţi fie teamă. Ne vom întîlni aici, în fiecare zi şi vom sta de vorbă. M—am hotărît să locuiesc la voi cîtăva vreme, îmi place grădina asta. Mai vrei să mă vezi ?

—Sigur, dacă vreţi ... Dacă mă lăsaţi ...

—Vreau, dacă eşti un copil ascultător. De altfel, eu ştiu tot ce faci toată ziua, în casă, prin oraş... Azi dimineaţă, ai tras—o de păr pe verişoara ta, Mariana, aşa—i ?

—Aşa—i, aveţi dreptate. Dar, nu mai fac ...

—Bine, bine, te cred. Şi să mănînci mai mult, că, în fiecare zi e scandal la masă, că rămîi ultimul.

—O să mănînc tot, vă promit ...

—Acum du—te şi te joacă cu Mariana. Mîine ne întîlnim din nou. Tot la ora asta.

—Sărut mîna, piticule, am zis şi am dat să plec.

—Stai ! m—a strigat el.

M—am oprit de parcă eram vrăjit.

—Nu uita ce—ţi spun : nimeni nu trebuie să afle că m—ai întîlnit şi am stat de vorbă. Dacă vei spune cuiva, nu mă vei mai vedea niciodată. Ai înţeles ?

—Da !

Şi au început zile şi nopţi ca—n poveşti. Eu eram parcă alt copil. Mîncam pe rupte, mă purtam model, o distram pe verişoara mea, îi aduceam unchiului ţigări şi ziare ; bunica mă lăuda în fiecare seară că nu uit să mă spăl pe dinţi.

În fiecare zi, cu mult înainte de ora fixată, deveneam agitat, nerăbdător. Mă spălam, îmi luam haine curate şi dispăream în grădină. Acolo urma conversaţia cu prietenul meu piticul. Îi raportam tot ce făcusem în seara trecută şi în ziua aceea. îi spuneam tot ce „realizasem", cum mă jucasem, tot ce cumpăram pentru casă, cît de frumos vorbeam cu rudele şi vecinii. El dădea din cap aprobator, de i se mişca barba, dar se vedea că le ştia pe toate, fiindcă de multe ori completa cele spuse de mine sau adăuga amănunte. Spre exemplu, odată i—am povestit că mă—nţeleg, în ultima vreme, foarte bine cu Mariana.

—Da, mi—a spus piticul, dar nu era nevoie să rupi, cum ai făcut ieri, mîna noii ei păpuşi, de ciudă că te—a pîrît mamei tale că i—ai pus în pat un gîndac.

Mi—am înghiţit lacrimile şi am privit în jos.

În general, ne înţelegeam bine. Uneori îmi aducea jucării, ciocolată, sau îmi depăna poveşti şi—mi povestea filme. Cîteodată mă dojenea şi mă punea să—i mărturisesc totdeauna adevărul, fiindcă el le ştia pe toate. Eram fericit şi nu trăiam decît pentru acele momente în care intram în lumea minunată a basmelor.

... Şi au venit primele semne ale toamnei. Grădina începea să rugînească. Plecau cocorii. Pentru unii se apropia momentul începerii şcolii, pentru mine grădiniţa. Într—o seară, după o minunată întîlnire cu piticul, eram cu toţii la cină. De cîteva zile, era la noi un văr de—al meu, Lucian, mai mare decît mine, care se tot lăuda că el deja merge la şcoală, iar eu sînt de—abia un ... mucos. În seara aceea îmi spuse iar, cu superioritate :

—Cînd tu vei fi în clasa întîi, eu voi fi într—a patra. O să te pun să—mi cari servieta cu cărţi.

Nu m—am putut stăpîni, am sărit de la masă şi pornind spre uşă i—am strigat :

—Să—ţi fie ruşine ! Am să te spun prietenului meu, piticul !

Toată lumea de la masă a amuţit, iar eu am ieşit din casă plîngînd. A doua zi m—am dus la boschet. Piticul nu era acolo, dar eu credeam că s—a ascuns şi nu vrea să mă vadă fiind supărat.

—Iartă—mă, piticule, am greşit, te rog nu te supăra. Am să—i cer scuze lui Lucian. Şi după ce—am

mai vorbit puţin boschetului, am intrat în casă.

Zile întregi am revenit la locul ştiut şi am vorbit singur. Piticul n—a mai apărut. N—a mai apărut niciodată. A trecut toamna, au venit zăpezile, apoi altă vară şi eu mergeam mereu la boschet. Zadarnic. Zile întregi l—am aşteptat, l—am pîndit, stăteam tăcut în speranţa că mă va ierta. Dar nu l—am mai văzut nicicînd.

Eram elev la liceu, cînd s—a dezlegat misterul. Într—un an, s—a repetat parcă situaţia din vacanţa cu pricina, căci toţi cei din „vara piticului" erau din nou adunaţi la noi.

Eu nu mă mai gîndeam de mult la pitic, deşi, din cînd în cînd, retrăiam cele petrecute şi, deşi mi se păreau ireale, nu ştiam cum să mi le explic.

Atunci, în seara aceea, la masă, mama îi spuse surorii ei mai mici, care acum era actriţă la un teatru din Bucureşti.

—Eleno, mai ai costumul acela de pitic ? Mi—ar trebui pentru o serbare şcolară, mi l—a cerut o prietenă.

Am ridicat privirea încet şi—am urmărit—o atent pe mătuşa mea Elena. Mică de statură cum era, cu faţă de copil, părea şi acum mai tînără cu mulţi ani. Şi vocea ei îmi reamintea de ceva. Brusc în mine s—a făcut pace şi linişte. S—a dezlegat totul într—o clipă. Am înţeles că, în vara aceea, mătuşa mea se pregătea pentru admiterea la teatru şi se distra jucînd un rol de pitic, rol pe care l—a prezentat cu succes şi la examen. Am înţeles, dar n—am fost fericit. O ultimă necunoscută din copilărie era acum dezlegată ...

N—am recunoscut—o niciodată, dar atunci, numai atunci, foarte tîrziu, am fost sigur, cu adevărat sigur că piticii adevăraţi nu există.

RĂZBUNAREA PISTRUIATULUI

Într—o seară eram la mătuşa mea, Melania, care, tocmai îşi serba pensionarea. Fusese actriţă la Teatrul de păpuşi, ani de zile, artistă talentată, îndrăgostită de profesiunea ei. Iubea copiii, îi cunoştea pe mulţi pe nume, le ştia reacţiile şi comportamentul, se înţelegea cu ei de minune. Avea şi mare succes în interpretarea unor roluri ; copiii, la rîndul lor, o adorau.

Am vorbit de una, de alta, de turnee şi întîmplări din culise, despre regretul ei că se va despărţi de lumea micului teatru. Pînă la urmă, am rugat—o cu toţii să ne povestească un fapt deosebit din lunga ei carieră, o păţanie care i—a rămas în minte. Ne—a răspuns că au fost atîtea, încît îi este foarte greu să o aleagă pe cea mai potrivită. După ce s—a gîndit puţin, a început totuşi :

—Bine, am să vă povestesc ceva, ceva adevărat, o întîmplare de—acum mulţi ani, pe care n—am uitat—o. Într—un fel, ea mi—a făcut mare plăcere ; în alt fel, nu prea. Dar o să vedeţi despre ce e vorba.

Pe la începutul carierei mele, jucam rolul unei vulpi, într—o piesă pentru preşcolari. Personajul pe care—l interpretam era deosebit de rău, de antipatic, crud, mă rog, mincinos, lacom şi viclean. Pînă aproape de sfîrşitul spectacolului, vulpea îşi făcea de cap : producea zîzanie, încurcături, înşela, fura, minţea, păcălea, ademenea cu vorba dulce vreo şase pui de raţă, pe care, de altfel, pînă la urmă îi şi mînca.

În sală, copiii erau cu toţii porniţi împotriva personajului odios, participau activ la acţiune, erau trişti mult timp, apoi, izbucneau în aplauze şi strigăte de bucurie cînd, spre sfîrşit, cucoana cea şireată era prinsă în capcană şi straşnic pedepsită. Acţiunea piesei ne prindea şi pe noi, actorii ; simţeam că totul era pe gustul micilor spectatori, auzeam rumoarea din sală sau, privind, prin orificii anume făcute, vedeam sala în agitaţie, pitorescul feţelor încordate sau destinse, gesturile spontane de participare sinceră a copiilor la acţiune.

Tot uitîndu—mă în sală, atunci cînd rolul îmi acorda mici pauze, am observat un băieţel aşezat chiar în primul rînd, care, zi de zi, venea să vadă spectacolul cu pricina. Mă obişnuisem deja cu el, îl găseam mereu acolo, pe scaunul „lui", stînd liniştit, cu buzele strînse şi faţa încordată. Mic de—o şchioapă, avea faţa plină, plină de pistrui, ochii mari, albaştri, părul, ca paiul, îi stătea în sus, ţepos. Am aflat că locuia undeva pe lîngă teatru şi că venea la toate spectacolele ; îl cunoşteau actorii, maşiniştii, vînzătorii de bilete.

Ei bine, să trec la subiect ; la una din reprezentaţiile piesei cu vulpea cea rea, într—o dimineaţă, pe care n—am s—o uit niciodată, pe scenă şi în sală, atmosfera era cea din totdeauna. Vulpea făcea fel de fel de giumbuşlucuri, iar copiii ţipau, aplaudau sau murmurau, nemulţumiţi de comportarea personajului. La un moment dat, cînd eu, adică vulpea, mă pregăteam să înghit bobocii cei aurii, m—am trezit cu o lovitură în cap, exact în frunte, deasupra ochiului stîng, şi, o piatră, de mărimea unui ou de găină, a căzut lîngă mine pe scenă. Am ameţit, sîngele a început să—mi curgă şiroaie pe faţă şi spectacolul s—a întrerupt. În sală vacarmul era în toi, copiii cereau continuarea poveştii cu vulpea. Mi—am revenit apoi şi, cu greu, am dus piesa pînă la capăt. Ce se întîmplase ? Mi s—a povestit totul de către cineva care văzuse scena. Cînd blestemata de vulpe se pregătea să îmbuce boboceii, pistruiatul din rîndul întîi, s—a ridicat brusc de pe scaun şi, cu o mişcare hotărîtă, a aruncat cu o piatră spre nesuferitul personaj de pe scenă, apoi a zbughit—o afară din sală.

Au trecut zile şi săptămîni, rana mi s—a vindecat, a rămas numai o cicatrice care se vede şi azi, dar eroul episodului dispăruse. Scaunul lui era fie gol, fie ocupat de un alt copil. L—am căutat prin curtea teatrului, am întrebat de el, nimic !

În sfîrşit, odată l—am zărit la intrare, în curtea teatrului. Cu mîinile la spate privea la un afiş. M—am apropiat de el şi i—am spus :

—Salut !

—Salut ! mi—a răspuns.

—Ştii cine sînt eu ?

—O tanti de la teatrul de păpuşi.

—Da, tu însă n—ai mai fost de mult pe la noi.

A vrut să plece, dar l—am prins uşor de mînă şi, imitînd vocea vulpii care se pregătea să se ospăteze, i—am spus :

—Ei şi acum, dragii mei bobocei, dragii mei voinicei, fiindcă sînteţi aşa galbeni ca nişte găluşte, şi cum mie îmi plac găluştele, vă voi mînca pe toţi, unul cîte unul.

Pistruiatul a priceput despre ce este vorba şi lacrimi mari au început să—i curgă pe obraji. L—am ţinut mai departe de mînă ; după ce i—a trecut puţin plînsul, i—am zis :

—Dragul meu, eu, vulpea pe care tu ai lovit—o cu piatra aici, şi i—am arăt it semnul, te iartă şi te invită în culise să vezi şi tu cum pregătim spectacolele pentru voi.

S—a lăsat mult rugat. Pînă la urmă, cu capul în pămînt, a venit cu mine. Am spus colegilor mei cine e băieţelul şi fiecare s—a grăbit să—i arate cîte ceva. L—am lăsat să ia păpuşile în mînă, să le privească atent, să facă mişcări cu ele. I l—am arătat pe Făt—Frumos şi pe Albă—ca—Zăpada, pe Cenuşăreasa şi pe Iepurilă Varză Dulce, zmei, balauri, căţei şi maimuţe. Lacrimile i s—au uscat, ochii îi rîdeau. Era fericit. Cînd i—am întins vulpea, s—a dat înapoi strigând :

—Nu, nu vreau s—o văd !

Cineva l—a întrebat, după ce s—a liniştit, de ce a aruncat atunci cu piatra. S—a tot codit, îi era ruşine, apoi a spus :

—O uram pe vulpe. Prea de multe ori a mîncat bobocii. Am adus de multe ori piatra cu mine, o ţineam în buzunar. Atunci nu am mai putut răbda, am vrut s—o omor mai repede.

Pe scenă a fost un haz general.

De atunci băiatul cu pistrui şi păr deschis ca paiul şi—a reluat locul său în rîndul întîi. Au trecut anii... De cîtva timp, vine însoţit de fiica lui, o mărunţică de vreo doi ani, pistruiată şi cu părul blond deschis. Au fost şi astăzi la spectacolul meu de adio. Buchetul acesta de trandafiri l—am primit de la ei, la sfîrşit. M—a bucurat mult, căci îmi vorbeşte de una din cele mai frumoase amintiri din cariera mea.

FRUNZA CEA TRUFAŞĂ

Liliana privea pe fereastră. Afară era o vreme urîtă de toamnă, cu ploaie şi vînt în rafale. Fetiţa îşi terminase lecţiile, avea şcoala după—amiază şi, în aşteptarea mesei de prînz, desena cu degetul pe geamul aburit dinspre stradă. In faţa casei lor, un pom desfrunzit îşi mişca crengile dintr—o parte în alta. Toate frunzele fuseseră smulse de vînt şi tîrîte de—a lungul trotuarelor. Ba nu, nu chiar toate, una, una singură, rămasă ca prin minune, stătea atîrnată de o crenguţă şi rezista puterii vijeliei. Uscată şi chircită, nu voia nici în ruptul capului să se desprindă, să se lase purtată de vînt. Atunci fetiţei i se păru că aude cum frunza cea uscată şi prăpădită, dar încăpăţînată, vorbeşte :

—Voi rezista, voi rezista ! Toate surorile mele au fost smulse de vîntul sălbatic, doar eu mai rezist. Cred că sînt o frunză deosebită. Cred că voi continua să trăiesc aici, în acest pom, toată toamna şi întreaga iarnă. Da, sînt sigură că aşa se va întîmpla ! Voi supravieţui pînă la primăvară, eu singura frunză din pomul acesta, şi—apoi, cine ştie ce se va mai întîmpla ? Poate că...

Exact atunci se năpusti o puternică rafală de vînt, care, smulse firava frunză de pe crenguţa ei şi—o azvîrli în noroiul străzii.

În pomul vecin, vreo cinci vrăbii, care fuseseră atente la tot ce se întîmplase, comentau întîmplarea astfel :

—Vedeţi, suratelor, spuse cea mai bătrînă dintre ele, fiecare lucru, fiecare vietate, plantă sau fiinţă, trebuie să—şi sfîrşească traiul la fel cu celelalte asemenea ei. Dacă eşti frunză, la un moment dat, vîntul te va arunca la pămînt.

—Şi încă ceva, completă alta, fiecare anotimp cu întîmplările lui. Toamna cad frunzele, asta se ştie de

cînd lumea. Iarna e foarte aproape. Mai bine haideţi să strîngem nişte grăunţe.
Şi „sfrrr" zburară spre treburile lor.
—Interesant, foarte interesant ! comentă Liliana cu voce tare.
—Ce—ai spus, dragă ? o întrebă mama ei, care, între timp, terminase de pregătit masa.
—Nimic, mamă, nimic ! Poate o să—ţi povestesc altădată. Acum aş vrea să mănînc, mă grăbesc la şcoală. Mă preocupă o idee, aş vrea să scriu o compunere chiar astăzi. I—aş pune titlul : *Despre modestie.*

COPILUL ŞI MINGEA

Ceea ce vreau să vă povestesc acum nu este o poveste. Dacă vă gîndiţi să găsiţi în ea ceva cu totul deosebit, interesant, nemaiîntîlnit, atunci vă rog să nu o citiţi. De la început vă spun că nu este decît o întâmplare obişnuită, o întîlnire petrecută undeva departe ; o amintire plăcută, dacă vreţi.

Acum cîţiva ani, mă întorceam dintr—o călătorie turistică. Ultima ţară pe care am vizitat—o a fost Italia, peninsula aceea cu formă de cizmă, tărîm cu locuri frumoase, oraşe vechi, oameni veseli şi amabili care după cum ştiţi, vorbesc o limbă asemănătoare cu a noastră. Făceam cel din urmă popas, înainte de a lua trenul spre ţară, în Veneţia, vestitul oraş zidit pe piloni, în laguna unei mări, şi unde, în loc de străzi, sînt canale ; în loc de taxiuri circulă gondole. Fireşte nu tot oraşul este doar o apă ; mai există şi străzi, pieţe, parcuri şi terenuri de sport sau de joacă. Mai aveam vreo cîteva ore pînă la plecarea trenului.

Pe la ora patru, căldura era sufocantă ; era un septembrie văratec. M—am oprit într—o piaţetă, înconjurată de clădiri de culoare cărămizie, în mijlocul căreia o fîntînă arteziană îşi arunca jeturile de apă rece, răcorind atmosfera. Era pustiu locul, nu se vedea nici un om. M—am aşezat pe treptele de marmoră ale fîntînii, la umbră, obosit, şi mi—am amintit frînturi din locurile văzute.

La un moment dat, am observat un băieţel ; apăruse fără îndoială dintr—o casă, aflată pe una din cele patru laturi ale pieţei. Se juca apatic cu o minge, o minge obişnuită ca toate mingile din lume, roşie cu buline albe. Să fi avut vreo opt, nouă ani, era în pantaloni scurţi, cu pantofi de sport şi pe cap purta o şapcă cu cozoroc. Sălta mingea cînd pe un genunchi, cînd pe altul. Pe urmă o lovea cu piciorul, alerga după ea, se întorcea, din nou o lovea ca şi cum avea în faţă adversari.

Personal, iubesc din toată inima jocul cu mingea. Nu trec vreodată pe undeva, unde obiectul de joacă este mingea, să nu mă trezesc că vine în preajma mea, mă atinge, mă caută, mi se strecoară pe lîngă picioare. Nu ştiu precis dacă în cazul copilului din piaţa Veneţiei lucrurile s—au petrecut tot aşa, sau o fi fost o manevră premeditată. Copiii sînt mai inventivi decît cred cei maturi.

În orice caz, mingea aceea a poposit şi lingă mine ; i—am aruncat—o înapoi cu mina şi copilul mi—a mulţumit. Cînd a doua sau a treia oară am fost „căutat" de minge, m—am ridicat şi m—am apropiat de stăpînul ei. Avea o figură simpatică, ochi negri, buze roşii. S—a bucurat cînd l—am întrebat dacă vrea să ne jucăm împreună. Am pasat, am driblat, ne—am făcut o poartă din pietre şi am fost pe rînd portar şi atacant. Copilul se descurca bine, se îmbujorase la faţă şi se vedea că e fericit ; eu aş fi vrut ca ziua să nu se mai termine. Totuşi, cînd m—am uitat la ceas, am văzut că era cazul ca distracţia să înceteze. Trebuia să plec. L—am oprit şi i—am spus că trenul meu nu aşteaptă, că sînt doar în trecere pe acolo.

—De unde sînteţi ? m—a întrebat.

—Din România ! i—am răspuns.

—Am învăţat la şcoală despre ţara dumneavoastră. Cel mai mult îmi place geografia. Eu joc fotbal într—o echipă de pitici, dar fac şi gimnastică. Tata a fost odată la Olimpiadă şi mi—a spus că Nadia era atunci cea mai bună gimnastă din lume.

M—au bucurat cele spuse de el. Cunoştea şi multe alte nume de sportivi români.

—Dar tu cum te numeşti, băieţaş ? l—am întrebat înainte de plecare.

—Nu sînt băiat, sînt fetiţă şi mă numesc Gloria, şi—şi scoase şapca de pînză albă de pe cap.

Un val de păr blond—auriu i s—a revărsat pe umeri, strălucind în razele soarelui ce apunea.

—La revedere Gloria ! i—am spus dîndu—i mîna.

—La revedere ! a zis şi ea şi mi—a întins mîna.

Am pornit—o apoi grăbit spre gară. înainte de a da colţul, privind înapoi, am văzut că fetiţa îşi pusese din nou şapca pe cap şi îmi făcea cu mîna.

PĂSĂRARUL CEL BUN

Astăzi fiecare dintre voi poate cumpăra o păsărică, sau nişte peşti pentru acvariu, de la magazinele specializate. Cu cîtăva vreme înainte, existau aşa zişii păsărari, oameni al căror meşteşug aproape a dispărut. Aceştia umblau din localitate în localitate, vînzînd păsări, pe care le purtau de obicei în colivii şi le transportau în căruţe cu coviltir. Cutreierau sate şi oraşe, mereu pe drumuri, oferindu—şi „marfa" spre vînzare, cu strigăte care se auzeau pînă departe : „Păsărarul ! A venit păsărarul ! Luaţi, cumpăraţi păsări cîntătoare şi strălucitoare ! Minune, minune ! Gaiţa ce—şi spune pe nume !" Oamenii ieşeau pe la porţi, mai ales copiii, se luau după căruţă, îşi rugau părinţii să le cumpere cîte urt papagal sau cîte un canar. Bucuroşi, îşi duceau achiziţia şi—i găseau o colivie, în vreme ce păsărarul dispărea în praful drumului, ducîndu—şi cu el familia şi coliviile cu păsări.

Vreau să vă vorbesc despre un păsărar deosebit, un păsărar care nu semăna deloc cu alţi negustori de păsări. În primul rînd pentru că păsărarul despre care este vorba nu—şi făcea rost de păsări ca toţi ceilalţi, adică punînd capcane, întinzînd plase sau răspîndind laţuri. El era singur pe lume, n—avea familie, nici casă, nici gospodărie, aşa că toată dragostea lui se revărsa asupra zburătoarelor din natură, mari sau mici. Nu—şi cunoscuse părinţii, fusese crescut de o mătuşă, care l—a învăţat să iubească neamul păsăretului. După moartea ei, a plecat în lume, cu o căruţă cu coviltir, hotărît să se facă păsărar. Numai că n—a prins în viaţa lui o pasăre, n—a aşezat nici o cursă, nici o plasă. Bine, bine, atunci cum făcea rost de păsări ? veţi întreba. Ei bine iată cum : spre exemplu, trecea prin crînguri şi păduri atent la scorburi, la tufe, atent la toate locurile unde ştia că ar putea fi cuiburi. Găsea cîte un pui căzut dintr—un cuib înalt sau o pasăre părăsită de părinţi, îi lua cu atenţie şi—i ducea la căruţă, unde îi

îngrijea. Uneori o barză tînără, cu aripa ruptă, zăcea tristă, în timp ce stolul cu rudele ei se îndreptau spre miazăzi; păsărarul o ridică cu grijă, o pansa, o doftoricea. De multe ori a smuls din ghearele pisicilor, cîinilor şi a altor sălbăticiuni sărmane păsări gata să cadă apoi sub colţii ascuţiţi ai acestora. Ba, cîteodată, trecînd pe la case, oamenii îi dădeau cîte un pui de graur bolnav, cîte un porumbel cu aripa frîntă, ştiind că vietăţile nimeresc pe mîini bune, că păsărarul' e un adevărat vraci, un specialist în tămăduirea micilor zburătoare.

Dar mai curios era că, păsărarul nostru nu vindea păsări ci, le dăruia. Le dăruia numai celor pe care îi cunoştea bine, oameni buni la suflet şi, mai ales, care, ca şi el, iubeau păsările. De multe ori, întorcîndu—se din lungile lui călătorii, se oprea pe la familiile la care lăsase păsări, pentru a vedea cum sînt îngrijite. Dacă nu era mulţumit, dar asta se întîmpla foarte rar, le lua cu el, ducîndu—le altora mai omenoşi. Astfel îşi ducea viaţa ciudatul păsărar, cu drumuri nesfîrşite, dormind sub cerul liber şi trăind doar din ceea ce primea de la cunoscuţii pe care—i vizita uneori. în jurul lui mereu zburau păsări de toate felurile care, dacă nu i se aşezau pe umeri sau pe braţe, îşi găseau adăpost în căruţă, rareori intrînd în colivii, acestea avînd, de fapt, în permanenţă uşile deschise.

Ani de zile, a străbătut munţi şi cîmpii, oamenii îl cunoşteau şi—l aşteptau cu bucurie ; el însă îmbătrînea şi—i venea tot mai greu să umble, zi şi noapte, pe arşiţă sau pe ninsoare. Mulţi i—au oferit găzduire, pentru cîtva timp sau pentru totdeauna ; el însă nu voia să renunţe la viaţa lui de pribegie, cu care se obişnuise. Şi, astfel, într—o zi, era spre seară, într—o vară călduroasă, tocmai îşi oprise căruţa pe malul unei ape mari, lîngă o cascadă înaltă şi clocotitoare ; hotărît să înnopteze acolo, privea şuvoiul învolburat care se prăbuşea în hău. Calul dezlegat păştea pe lîngă el, păsărelele ciripeau vesele. Cum stătea păsărarul odihnindu—se în tihna acelui amurg, văzu plutind pe undele rîului o frunză uriaşă pe care, într—un cuib, măcăiau jalnic cîţiva pui ai unei păsări de apă. Probabil că apele repezi desprinseseră cuibul din vreun stufăriş, ducîndu—l acum la vale drept spre cascada ce fumega intens. Fără să stea mult pe gînduri, păsărarul s—a dezbrăcat, a intrat în apă şi—a început să înoate cu disperare spre mica insulă plutitoare. Ajuns lîngă ea a început s—o împingă spre mal, avînd grijă de puii aflaţi pe frunză. Apa rece şi repede l—a făcut să se întoarcă anevoios, cu eforturi supraomeneşti, abia a mai apucat să aşeze cuibul întreg pe mal. Apoi, şi—a pierdut cunoştinţa, inima i—a cedat şi, odată cu apusul soarelui, bătrînul a murit. L—au găsit, a doua zi, cîţiva plutaşi care l—au dus în satul lor, înmormîntîndu—l acolo.

Atunci, în cimitirul sărăcăcios din sat, oamenii veniţi să—l conducă pe ultimul drum au fost martorii unui spectacol unic, nemaivăzut încă şi neîntîmplat. în timp ce—l duceau spre groapa proaspăt săpată, dintr—o dată, au început a veni în zbor deasupra cimitirului mulţime de păsări. Erau grauri şi mierle, cintezoi şi canari de toate culorile, porumbei cu guşi umflate şi cozi în evantai, fazani şi cocoşi de munte cu creste falnice, *păsări—liră* şi papagali cu penaj de culoarea curcubeului, vulturi uriaşi, berze clămpănind din ciocurile lor mari. Păsările cîntătoare au început să scoată triluri minunate, unindu—şi miile de sunete într—un concert general.

După ce corpul păsărarului a fost coborît în groapă, mulţimea cîntătoarelor a tăcut brusc, apoi s—a ridicat în înalt, dispărînd în toate direcţiile. Mulţi ani după aceea, oamenii de prin partea locului îşi amintesc de acea neobişnuită întîmplare, pe care o povestesc nepoţilor, în faţa focului, în nopţile reci de iarnă.

CÎND INSTRUMENTELE MUZICALE SE CEARTĂ...

În pauza unei repetiţii, instrumentele muzicale dintr—o orchestră au rămas, cîtăva vreme, singure pe scenă. Dirijorul şi instrumentiştii ieşiseră, în pauză, să ia puţin aer, să se odihnească. Pe stative, partiturile erau deschise la bucata muzicală ce urma să se repete după pauză. Vierile stăteau culcate pe scaune, însoţite de vasalii lor, arcuşurile. Sprijinite şi ele, puţin înclinate, violoncelele şi contrabaşii le priveau de sus. Alămurile erau răspîndite în rîndul din spate ; ici un trombon, colo un saxofon sau o trompetă, dincolo un corn. Flaute, fagoţi, clarinete sau oboaie, grupate în tabăra instrumentelor de suflat, se odihneau tăcute. Timpanul era pe undeva sus, avînd alături o tobă mică şi două talgere, într—o parte, o harpă distinsă era adîncită în propriile—i gînduri, în vreme ce, în faţă, foarte aproape de marginea scenei, trona un uriaş pian cu coadă, negru, lucios şi grav. Chiar pe peretele din spate al scenei, acoperind întregul fundal, se desfăşura maiestuoasă orga, părînd că domină prin măreţie întreaga panoramă.

Liniştea care se lăsase peste scena părăsită fu întreruptă de o voce sonoră, care venea din direcţia pianului :

—Sînt nerăbdător să înceapă repetiţia ; cred că se va cînta un concert pentru pian. Ha, ha, ha, pentru mine. Eu voi fi solistul şi e normal !

—Nu mai clămpăni atîta cu dinţii tăi albi şi negri ! îl repezi o vioară din rîndul întîi. Fără instrumentele cu corzi, şi mai ales fără noi, viorile, nu s—ar putea cînta. Noi sîntera baza orchestrei, noi sîntem mai numeroase, iar eu pot să cînt şi singură, ca solistă...

—Ar trebui să—ţi cam ţii... *corzile,* verişoară ! zise violoncelul. Uiţi că şi noi avem un... *ton* greu de spus. Fără noi melodiile ar fi piţigăiate...

—Da, confirmă contrabasul din dreapta, noi dăm gravitatea orchestrei, noi venim cu acordurile profunde, noi...

—Nu te mai lăuda, bătrîne ! îl întrerupse un flaut. Uiţi că sînt pasaje întregi în care voi şomaţi şi doar noi, instrumentele de suflat, susţinem partitura ?

—Şi ce, eu nu sînt la fel de importantă ca voi ? întrebă tuba. Cînd îmi dau eu drumul o dată, vă astup pe toate...

—Sărmane necioplite ! catadicsi harpa să le zică, fără măcar să le privească, eu am o origine nobilă. Rudele mele îndepărtate au fost instrumentele preferate ale zeilor !

—Vă rog, se auzi vocea orgăi, care păru că le îngheaţă pe toate de frică. N—am auzit decît cuvîntul *eu* şi *eu.* Şi eu, singură, pot înlocui cu uşurinţă o orchestră, pot cînta în locul vostru al tuturor. Şi încă bine...

—Dar noi n—avem oare nici un rol ? întrebară timide nişte note muzicale dintr—un caiet.

—Fiţi serioase, mititelelor, se poate cînta foarte bine şi fără voi. Nu însă fără mine ! se grozăvi bagheta dirijorului, pe care acesta o lăsase la plecare pe pian.

—Dar să ştiţi că şi eu, începu un saxofon...

Nu—şi putu termina fraza. Pe scenă începură să intre instrumentiştii să—şi ocupe locurile. Apoi apăru dirijorul şi se făcu linişte. Acesta spuse :

—Vă mulţumesc pentru azi ; nu vom mai repeta. Va trebui să intre corul, care pregăteşte pentru săptămîna viitoare un program. La revedere, pe mîine !

În scurtă vreme, scena se goli. Şi, în timp ce apăreau coriştii, pianul, supărat, începu să mediteze :

—Am greşit, am greşit profund. în primul rînd, pentru că am deschis discuţia aceasta inutilă. Apoi, în afară de aceasta, am neglijat un fapt esenţial : noi, instrumentele muzicale, sîntem concepute, create, mînuite şi dirijate de om. Fără el, noi n—am putea exista. Şi uite, ne—am lăudat, care mai de care, ce grozave sîntem. De fapt, ei, oamenii, pot cînta şi fără noi ; ei au vocea lor. Va trebui să le vorbesc, într—o zi, colegelor mele despre aceasta. Şi să le mai spun cîteva cuvinte despre modestie, prietenie, colectivitate, despre forţa unei orchestre care constă, de fapt, în participarea tuturor...

Între timp, la un semn al dirijorului, corul atacă primele măsuri muzicale.

LA O EXPOZIŢIE

Extraordinar, cîte se pot întîmpla la o expoziţie canină ! Şi nu numai în timpul ei, ci chiar înainte, uneori poate mult după închidere.

Îmi aduc aminte că, atunci cînd am auzit pentru prima oară de aşa ceva, eram mic, tare mic. Mergeam cu tatăl meu pe stradă, cînd el s—a oprit în faţa unui afiş citind cu voce tare : „Expoziţie canină", apoi, întorcîndu—se spre mine, îmi spuse vesel : „Precis asta îţi va face plăcere. Vom merge împreună să o vedem". I—am răspuns înfricoşat că nu doresc să mă duc, că nu—mi place să merg la dentist, că nu am nimic, acum, la dinţi. A rîs şi mi—a explicat că nu e vorba de dinţi, ci de cîini. „E adevărat, m—a lămurit el, că unii dinţi, cei pe care—i ştiam eu că se numesc canini, şi—au luat numele de la aceste animale frumoase şi credincioase. Ele au dinţi puternici, pentru a putea roade cum trebuie oasele ; dar asta—i o altă treabă."

Aşa că, înţelegînd cum vine situaţia, am acceptat să mergem amîndoi la expoziţie, unde, ne—am distrat de minune. Toate acestea s—au întîmplat, cum vă spuneam, cînd eram foarte mic. Între timp am crescut, am început să învăţ toate rasele de cîini şi să merg la cîteva expoziţii.

Dar cred că e mai bine să vă povestesc în amănunţime cum a fost la ultima expoziţie canină, din oraşul nostru. Veţi vedea atunci cîte se pot întîmpla cu o astfel de ocazie.

Să încep cu începutul.

Într—o zi, tocmai treceam strada, vrînd să merg pînă la prietenul meu Şerban, pentru nişte lecţii. Era cu mine şi Pufi, cîinele nostru, o javră, o corcitură mică şi negricioasă. O adusese mama, într—o seară de iarnă, culegînd—o de lîngă un container de gunoi, unde scîncea de frig. Deodată am văzut pe un stîlp un afiş mare, colorat; înfăţişa doi cîini de rasă frumoşi, cu urechi mari. Imediat mi—am dat seama despre ce poate fi vorba, m—am apropiat şi—a citit cu atenţie : EXPOZIŢIA NAŢIONALA CANINĂ. Era interesant aşa că m—am căznit să descifrez şi ce scria cu litere mai mărunte : „Demonstraţii speciale de dresaj", „Parada raselor", „Decernare de medalii". Iar jos de tot, am întîlnit, pentru prima dată textul : „După expoziţie, vînzări la faţa locului".

Imediat mi—am făcut fel de fel de planuri, mi—am pus în cap să vizitez neapărat expoziţia şi chiar să—l rog pe tata să—mi cumpere... N—am mai citit restul, amănuntele, locul — pe care, de fapt, îl ştiam — data, preţul de intrare ; toate acestea nu mă priveau pe mine.

A doua zi, imediat ce m—am întors de la şcoală, m—am strecurat — prin intrarea din gard pe care o ştiam de multă vreme — în parc. Acolo pregătirile erau în toi : se amenajau ţarcuri, se legau frînghii şi se aşezau obstacole, se repara tribuna, se aranja podiumul de premiere. Vocea crainicului se auzea puternică în difuzoarele montate în copaci : „Unu, doi, trei. Probă de microfon. Unu, doi, trei. Probă de microfon". Stăpînii cîinilor erau şi ei prezenţi, interesîndu—se, întrebînd, verificînd locul în care vor fi plasaţi. Am iscodit ce—am iscodit pe—acolo, cu Pufi după mine, se înţelege, căci nu puteam scăpa de el, apoi m—am întors acasă hotărît să repet peste o zi figura, să văd ce se mai întîmplă prin parc. Ghinion ! Spărtura „mea" din gard era astupată, nu se mai putea intra ; am încercat pe uşa principală, dar mi s—a spus că este interzisă intrarea. A doua zi, duminică, se deschidea expoziţia de cîini. M—am întors acasă destul de amărît, teribil de nervos pe Pufi care, mi se tot împleticea printre picioare.

A venit şi ziua cea mare. Tatăl meu, în loc să—mi spună ca în fiecare duminică dimineaţa : „Copile, hai să rezolvăm cîteva probleme de aritmetică !" şi—apoi să se grăbească pentru a pleca la meci, mi—a arătat triumfător două bilete. „În zece minute să fii gata ; ştiu că abia aştepţi să vezi expoziţia !" îmi spuse. Am fost gata în cinci minute. Mama, care de obicei, ne întreba ce tot facem de nu venim la timp la masă, s—a arătat bucuroasă că plecăm. Spunea că va putea plimba aspiratorul *ca* lumea prin camere şi—apoi va putea găti în linişte. Lucruri absolut senzaţionale ! Pufi se uita la noi cu ochi întrebători ; problema venirii lui cu noi însă nici nu putea intra în discuţie : o expoziţie canină nu este o treabă de căţeluşi.

În sfîrşit, am intrat în parc şi apoi, ore întregi, am văzut o groază de minunăţii. Nici n—aş putea să vă spun ce mi—a plăcut mai mult. Parada raselor ? Dresajul ? Premierea ? Cred că fiecare şi toate la un loc ! Cîţiva cîini—lup au făcut nişte demonstraţii deosebite, dovedindu—şi inteligenţa. Cum să nu crezi asta văzîndu—i sărind obstacole uriaşe, purtînd greutăţi, deosebind culorile sau cifrele, „luptîndu—se" cu oameni şi doborîndu—i, imobilizîndu—i dar, fără să—i muşte. Şi toate acestea făcîndu—le la un mic semn al stăpînilor : mergeau, stăteau, lătrau, tăceau, aduceau orice obiect ascuns.

Tatăl meu mi—a spus că e vorba doar de instinct şi de reflexe condiţionate, precum şi de măiestria omului care—i dresează ; dar că toate acestea le voi înţelege eu de—abia mai tîrziu.

În timpul parăzii raselor au fost cîteva scene interesate. Tribuna şi locul de lîngă ea erau împînzite de oameni ; cîinii treceau prin faţa lor, duşi în lesă de stăpîni. Crainicul anunţa la difuzor rasa, ţara, cîte premii are şi alte elemente de specialitate. Am văzut cîini minunaţi : Saint—Bernarzi uriaşi, care salvaseră oameni de sub zăpadă, ogari eleganţi, setteri frumoşi, roşcaţi, canişi drăgălaşi, ca nişte jucării, gri, albi, negri ; şi încă alţi nenumăraţi cîini pe care nu i—am putut ţine minte.

La un moment dat, în timpul defilării, s—a stîrnit o agitaţie nemaipomenită. Toţi cîinii au început să latre ca disperaţii, încercînd să se smulgă din lese, agitaţi, nervoşi. Ce se întîmplase ? Am aflat apoi că cineva (nu s—a ştiut cine), a făcut o glumă proastă ; a scos de undeva, probabil dintr—o sacoşă, o pisică, dîndu—i drumul în împărăţia canină. Biata de ea, a zbughit—o cu disperare, s—a strecurat ca o năluca printre duşmani, dispărînd undeva peste gardul parcului. Cîinii au continuat cîtva timp să mîrîie, apoi parada a continuat.

S—au acordat apoi premiile şi medaliile. Cei care le primeau se urcau pe podium, ca atleţii, unii pe labele dinapoi, ba chiar înclinînd capul a salut. Stăpînii lor îşi dădeau mîna, se felicitau reciproc.

Lumea începuse să se împrăştie ; venea momentul de care mă temeam cel mai mult. Pe ocolite, i—am spus tatii că aş dori să—mi cumpere un cîine de rasă. M—am întrebat de care aş vrea şi n—am prea ştiut ce să—i răspund. La început aş fi vrut un Saint—Bernard, apoi un cîine—lup, dresat, în sfîrşit, un caniş. După ce m—a ascultat, mi—a spus că Saint—Bernarzii şi cîinii—lup nu pot fi ţinuţi într—o locuinţă ele bloc. Iar cîinii de rasă au nevoie de îngrijire specială. Concluzia a fost că, dacă voi mai creşte şi nu—mi va dispare dragostea aceasta, *mai vedem...*

—De altfel, mi—a mai spus tatăl meu, să ştii că inteligenţa sau comportamentul clinilor nu depinde, neapărat, de rasă. Uite, să—ţi spun o întîmplare adevărată. Am un prieten, medic într—un sat de munte. Locuia singur într—o casă şi avea pe lîngă el un prieten credincios, o corcitură, un fel de Pufi. In curtea casei în care locuia medicul, stătea o bătrînă care avea grijă de gospodăria acestuia. Femeia era bolnavă şi avea noroc cu medicul care o trata şi îi dădea medicamente. Era o noapte de iarnă geroasă, tot satul dormea. Căţelul care „locuia", în anotimpul rece, într—una din camere, începe să schiaune şi să zgîrie uşa camerei în care era doctorul. Trezit, acesta se luă după cîine care se duse la uşă părînd că—i spune doctorului să iasă. Amîndoi au ieşit în curte şi dinele s—a repezit la camera bătrînei. Prietenul meu intră şi o găsi pe bătrînă căzută lîngă pat; avusese o criză şi gemetele ei nu fuseseră auzite decît de credincioasa corcitură. Femeia a fost salvată datorită cîinelui şi intervenţiei medicului.

Eram foarte impresionat de cele auzite şi tare aş fi vrut să—l văd pe eroul întîmplării. I—am spus asta tatălui meu şi mi—a promis că, peste cîteva zile, ne vom repezi pînă în satul din munţi şi—i vom face o vizită doctorului.

Venind spre casă de la expoziţie, o întîlnire m—a liniştit şi mai mult în privinţa dorinţei mele de—a avea un cîine. Odată cu noi ieşea de la expoziţie Şerban, prietenul meu. Aveam dispute cu el doar din cauza echipelor de fotbal. Avea în braţe un pechinez. Animalul, cît un şobolan, cu botul teşit şi urechile cît o unghie, privea încruntat, cu ochii săi mici spre lume. Situaţia era cu totul alta, dacă Şerban ar fi avut un caniş, un brac, un cîine—lup ; aşa însă nici nu mi—a păsat. Ba m—am gîndit cu bucurie la Pufi.

Acesta ne aştepta în faţa casei, dînd din coadă. L—am luat în braţe şi—am intrat în casă, unde am simţit un miros delicios de găluşte cu prune, slăbiciunea mea.

Şi Pufi a rămas prietenul meu credincios, aşa cum e el, corcitură, fără strămoşi şi fără medalii. Cel puţin el se bucură cînd mă vede şi—o arată deschis. M—am hotărît chiar să—l iau cu noi cînd vom merge în satul acela din munţi.

DUO SANDY

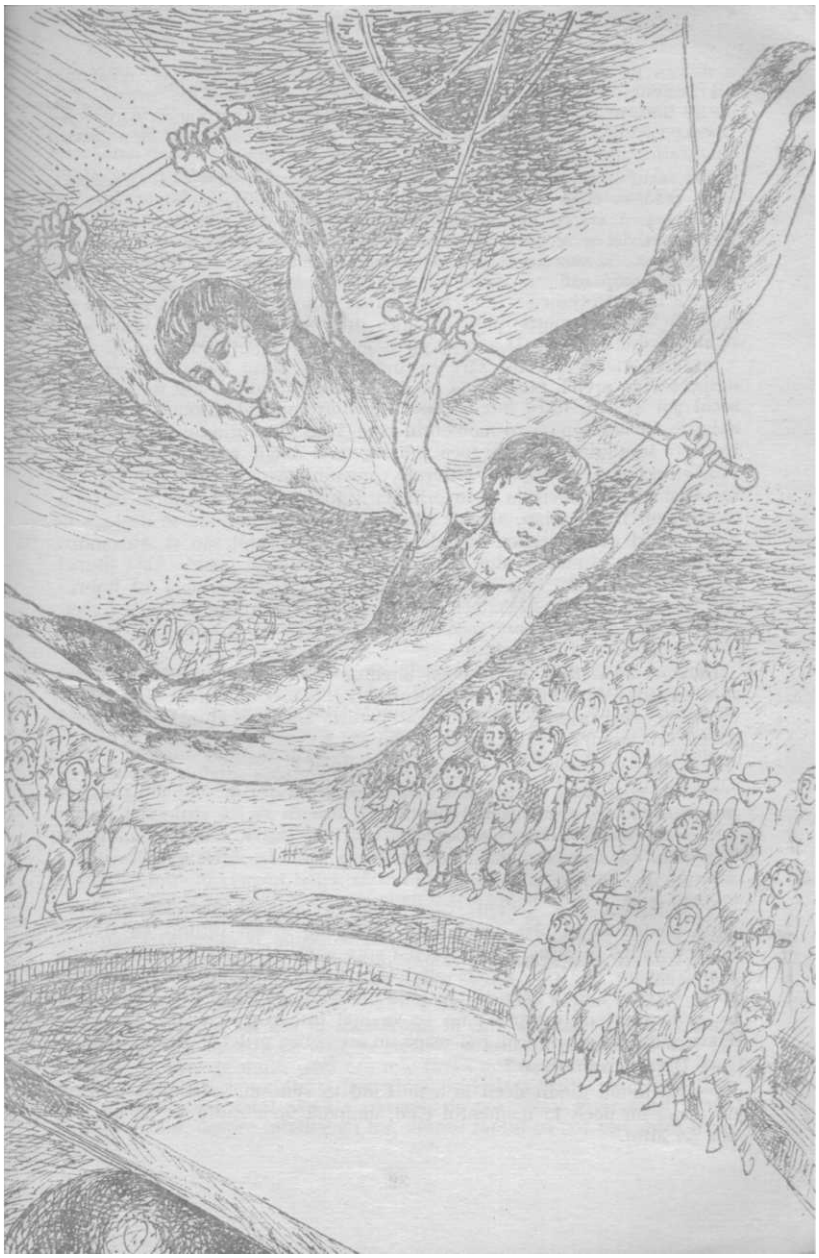

Numărul de senzaţie al circului, număr plasat întotdeauna spre sfîrşitul programului, era acela al lui Alexandru. Alexandru, zis şi Sandy, era un bărbat tînăr, de vreo treizeci de ani, din care peste douăzeci îi petrecuse sub cupola circului. Închipuiţi—vă un uriaş cu muşchi puternici, cu braţele ca nişte odgoane de corabie, cu picioarele ca nişte trunchiuri de copac ; un uriaş blînd, cu un zîmbet mereu pe buze şi cu o vorbă bună pentru fiecare. Cînd apărea pe rumeguşul din centrul arenei, Alexandru era primit cu ropote de aplauze de către spectatorii mici şi mari, pentru că faima lui îi preceda întotdeauna prezenţa. De fapt el era un artist complet, fiind în stare să realizeze numere grele, din domenii diferite ; era clovn, trapezist, acrobat, mim şi, dacă era cazul, dresor. Cum spuneam, însă, avea el un număr în care era unic, imbatabil, număr care se numea : „Alexandru, tunul şi tunarul".

În mare şi foarte aproximativ, numărul se desfăşura cam aşa : Alexandru intra în arenă aducînd, unul după altul, trei saci mari, plini cu cartofi. Era îmbrăcat în clovn, cu pantaloni largi şi caraghioşi, cu o bluză colorată şi cu guler alb ; faţa îi e pudrată gros, buzele trasate cu roşu. începea să jongleze cu sacii, îi ridica, îi arunca în aer, îi prindea.

Intra apoi în culise şi ieşea purtînd la subsuoară un individ, iar cu o mină aducînd un tun. Îl prezenta pe Tony, omuleţul pe care—l adusese, ca fiind un tunar iscusit, un bun ţintaş. împreună, cu cei doi mai făceau cîteva acrobaţii şi jonglerii.

La un moment dat, Alexandru încheia un pariu, susţinînd că se va agăţa, cu capul în jos, de trapez, se va lega la ochi şi va prinde cele trei „ghiulele", adică cei trei saci cu cartofi, trimişi de Tony.

După discuţiile şi tergiversările de rigoare, Tony era de acord cu condiţiile pariului.

Alexandru se căţăra fără dificultate pe o frînghie, aproape de cupolă, spre vîrful ei, se atîrna cu picioarele de bara unui trapez, cu capul în jos, apoi se lega la ochi cu o bandă de catifea neagră. Tunarul ducea cu efort unul din saci pînă la tun, îl punea pe ţeava şi declanşa jetul de aer comprimat. „Obuzul" zbura ca un adevărat proiectil, dar trecea pe lingă Alexandru, căzînd în arenă. Se zdrobea în bucăţi, cartofii se împrăştiau pe nisip, spre hazul galeriei, în timp ce Alexandru, de sus, întreba ce se întîmplase. Faza se repeta identic şi cu cel de—al doilea sac, după care scenariul continua astfel : Tony îi spunea lui Alexandru că nu poate ţinti cu precizie clin cauza defectării tunului. Şi în timp ce meşterea ceva la obiectul său, un băieţel din culise, intra tiptil, şterpelea ultimul sac de cartofi rămas, pe care—l tîra cu greu după el. Imediat se întorcea cu un sac gol, în care intra şi se lega pe dinăuntru.

Totul se petrecea astfel ca cei doi protagonişti să nu observe. În sfîrşit, tunarul spunea că a remediat defecţiunea, înşfăca ultimul sac şi—l introducea în ţeava tunului. Tobele începeau să răpăie, spectatorii erau neliniştiţi, atmosfera încordată. Momentul se prelungea intenţionat şi, cînd tensiunea era maximă, tunul bubuia, „obuzul" urma o traiectorie corectă şi era prins cu precizie de Alexandru. După un „ah !" general, de satisfacţie, izbucneau aplauzele.

Scena însă nu se termina. Ea culmina cu un număr care mărea emoţia de sub cupolă. Alexandru, după ce prindea sacul, îl azvîrlea, cu indiferenţă, într—o direcţie oarecare. Se auzea un strigăt general de groază, dar sacul ateriza cu bine într—o plasă elastică, întinsă acolo între timp. Din sac ieşea puştiul ce cobora odată cu Alexandru, care îşi scotea banda de pe ochi şi mima nedumerirea, văzînd încărcătura sacului—proiectil. Acesta era momentul care, seară de seară, de ani de zile, era aplaudat frenetic, pretutindeni.

Cu acest număr, dar nu numai datorită lui, Alexandru îşi făurise un nume şi un renume în lumea circului. Toţi îl admirau ca acrobat, trapezist, jongler ; toţi îl iubeau ca om şi coleg. Puţini însă ştiau că de fapt, el este un om trist, că durerea, nefericirea îl izbise de timpuriu şi nu numai o dată. Fusese băiat orfan, crescut la „Casa copilului" ; nu—şi cunoscuse părinţii. Inteligent, curajos, puternic şi îndemînatic, iubise de mic circul, unde intrase cu pasiune şi, pînă la urmă, cu succes, într—o trupă ambulantă. Era foarte tînăr cînd se căsătorise cu o colegă, cu o frumoasă şi tînără trapezistă, împreună executînd un număr deosebit de periculos. După puţină vreme, soţia a murit într—un accident, numit, de obicei, „banal" ; sub ochii lui, căzuse de la cîţiva zeci de metri, pe rumeguşul arenei. A rămas cu un fiu, numit tot Alexandru, pe care—l iubea din tot sufletul. Îl crescuse cu grijă, singur, îl dăduse la şcoală, îi dedicase tot timpul său liber.

La rîndul său, băiatul, inteligent şi puternic, îşi iubea tatăl pînă la idolatrie şi—l admira fără rezerve. Alexandru—tatăl încerca să—şi ţină fiul departe de lumea circului, avînd alte gînduri în legătură cu viitorul lui. Copilul mergea la şcoală, învăţa bine şi asista, evident, la fiecare spectacol în arenă, iar cînd se putea, şi la repetiţii. Era prin clasa a şaptea, cînd s—a întîmplat ceva care avea să schimbe din temelii viaţa celor doi, în special a micului Alexandru.

Circul se stabilise de multă vreme într—un oraş destul de mare, unde, din cauza succesului pe care—l înregistra, seară de seară, urma să mai rămînă. Era primăvară. Ca în fiecare din oraşele pe unde trecea circul, şi aici Alexandru cel mic era trimis la şcoală. De data aceasta, învăţa după—amiaza aşa că, atunci cînd se întorcea spre casă, „prindea" chiar primele numere din program. Se aşeza unde vedea un loc liber, privind cu interes evoluţia artiştilor.

Aşa s—a întîmplat şi în seara despre care e vorba. Alexandru s—a întors de la şcoală chiar la începutul paradei de debut, s—a aşezat grăbit în stalul întîi şi nu şi—a mai luat ochii de la arenă. Singurul lucru neobişnuit era că nu avea ghiozdanul la el : de asemenea era puţin mai agitat, nestăpînit, preocupat. Cînd a venit rîndul tatălui său, faţa i s—a transfigurat de fericire şi a aplaudat şi el cu mulţimea.

Alexandru—tatăl a aruncat o privire în public şi, văzîndu—şi fiul, i—a zîmbit şi i—a făcut cu mîna, aşa cum făcea de fiecare dată. Apoi totul a decurs în mod obişnuit, aducerea sacilor, jongleriile cu ei, aducerea lui Tony şi a tunului, pariul, căţărarca lui Alexandru pe trapez. Tot ca de fiecare dată au urmat cele două lansări ale „obuzelor", care conţineau cartofi, zdrobirea lor după tirul nereuşit. Mai rămăsese sacul singuratic, care trebuia să fie luat de copilul din culise.

S—a făcut o pauză, o pauză cam marc. Cei care mai văzuseră spectacolul credeau că e vorba de un truc, de o şmecherie de regie, care să prelungească starea de încordare. Ceilalţi însă, cei mai numeroşi, nu înţelegeau de ce se face aşa o pauză lungă şi începură să—şi manifeste nerăbdarea. Se auzeau

murmure, Alexandru, de sus, tot întreba de ce nu se lansează ultimul „obuz", iar Tony, tot moşmondind pe lîngă tun, spunea că defecţiunea e mai mare ca de obicei. Omul legat la ochi se balansa la cîţiva metri buni deasupra tuturor, spectatorii se uitau unii la alţii nedumeriţi.

Atunci, Alexandru—fiul sări cu îndemînare peste balustrada care îl despărţea de arenă, puse mina pe sac îl duse în culise, ieşi de acolo cu sacul gol în care intră într—o clipă, transformîndu—se în obuz. Izbucniră aplauze frenetice pînă în momentul cînd Tony duse ghiuleaua şi o puse în ţeava tunului. Atunci se făcu sub cupolă o linişte nefirească şi, brusc, tobele începură să răpăie, puternic, ameninţător. Se auzi şi explozii; sacul îşi urmă traiectoria şi fu prins cu siguranţă de Alexandru. în timp ce oamenii îl aplaudau, aruncă sacul în plasă şi, după ce se dezlegă ia ochi, coborî de pe trapez. Imediat ateriza lîngă tatăl său şi Alexandru cel mic, care alunecase din plasă cu o uşurinţă de pisică. Abia atunci tatăl îşi văzu fiul ; îngălbeni, se clătină pe picioare şi—apoi îşi îmbrăţişa micul partener. Spectatorii, toţi în picioare, tropăiau, aplaudau, strigau ; erau siguri că toată scena fusese regizată. Nu bănuiau ce este în inima puternicului Alexandru.

După ce—au defilat, umăr lîngă umăr la parada finală, s—au îndreptat spre vagonul dormitor în care locuiau. Au ajuns, au urcat cele cîteva trepte şi s—au aşezat, epuizaţi, pe paturi. De—abia atunci, „bătrînul" Alexandru se adresă cu glas stins fiului său :

—Ce s—a întîmplat, copile ? Ce s—a întîmplat ?

—Am să—ţi spun totul, totul. Iată ! De ani şi ani de zile, am urmărit numărul tău, m—am antrenat pentru el fără ca tu să ştii, atunci cînd nu aveam lecţii. Visam să—l execut, odată şi odată, cu tine. Mergeam la şcoală, dar mă pregăteam cum puteam, cum te vedeam că faci tu...

—Spune, spune mai departe !

—Aşteptam doar prilejul, care ştiam că va veni odată ; eram pregătit pentru el. Astăzi, venind de la şcoală, m—am întîlnit cu Bruno. Avea o valiză în mînă şi se îndrepta spre gară. Mi—a spus că, în fiecare, seară, moare de frică atunci cînd este lansat din tun, că el nu mai poate suporta starea asta de tensiune ; trei ani i—au fost de ajuns. Pleca la gară să prindă un tren ; nu se va mai întoarce niciodată. „Acum e momentul, mi—am spus, nu pot scăpa un asemenea prilej..." Restul, îl ştii...

—Dar cum ai reuşit ?

—Nu m—am gîndit decît la asta. Cînd te vedeam, seară de seară, nu mă gîndeam decît la momentul cînd, amîndoi vom zbura de pe un trapez pe altul.

—Dar cu şcoala ce facem, Alexandre ?

—Tată, îţi promit, voi continua să învăţ. Dar nu mă pot împotrivi, nu pot rezista, te—am moştenit pe tine, pe mama. Viaţa mea este şi va fi legată de circ. Cred că e normal. Şi cineva trebuie s—o facă şi pe asta, nu ? Cine, dacă nu noi ?

Alexandru—tatăl stătea pe pat, gîrbovit, cu capul în palme. Îmbătrînise într—o oră cît în cîţiva ani. Lacrimi îi curgeau peste stratul gros de fard ; lacrimi de durere, lacrimi de bucurie.

—Nu fi trist, tată ! spuse cel mic. De azi încolo vom fi doi. M—am şi gîndit la un număr senzaţional, unic, la trapez, pe care—l vor executa cei *doi Alexandru. Duo Alexandru,* ce zici ? Sau mai bine *Duo Sandy ?*

Tatăl şi fiul se îmbrăţişară.

Din seara aceea a început afirmarea noului cuplu de trapezişti, care urma să cucerească lumea sub numele de DUO SANDY.

AVENTURA LUI RĂZVAN

Băiatul stătea pe un morman de pietre privind întinderea nesfîrşită de apă. Era ceasul amurgului, plaja întinsă, complet pustie ; soarele apunea undeva, în spatele său. Momentul acesta era al lui şi numai al lui ; de o săptămînă îl savura cu aceeaşi bucurie. Calcula timpul rămas pînă la plecare, număra orele şi se păcălea socotind că sînt mai multe. Un vînt uşor tulbura abia vizibil apa albastră, care, obosită, atingea uşor nisipul şi—apoi se retrăgea. Băiatul, cu ochii aţintiţi spre larg aştepta ; aştepta întîlnirea lui de fiecare seară cu delfinii. Ca de obicei au sosit punctuali şi—atunci, în privirea lui s—au aprins luciri de fericire.

O familie de delfini venea, seară de seară, pînă aproape de mal, unduindu—se într—un elegant balet, sărind sprinteni la suprafaţa apei ; amîndoi, în acelaşi timp, se cufundau o clipă dispărînd sub luciul apei, pentru ca iar să se arcuiască, simultan, în aer. îi privea vrăjit, electrizat parcă de această prezenţă şi, după ce dispăreau, rămînea mult timp cu imaginile întipărite în minte. Aşa s—a întîmplat şi de data asta. Dansul celor doi delfini terminat, marea şi—a reluat strălucirea de oglindă netedă, iar Răzvan s—a ridicat cu regret, pornind de—a lungul plajei.

Pe drum, gîndul lui era la spectacolul la care asistase ; iubea delfinii cu pasiune, nici nu ştia de cînd se alesese cu această patimă. Ba da ! Îşi amintea că, mai de mult, cînd era mic (avea acum unsprezece ani), cînd era doar un puşti de grădiniţă (sau chiar prin clasa întîi), văzuse un film cu delfini. Atunci, tatăl său i—a povestit despre aceşti interesanţi locuitori ai mărilor, despre inteligenţa lor, despre faptul că pot comunica între ei, despre creierul lor aproape tot atît de greu ca al omului. De atunci a citit multe cărţi despre delfini, s—a interesat, s—a documentat, dar mai ales a dorit să—i vadă pe viu.

Acest fapt s—a întîmplat acum doi ani, cînd a vizitat delfinariul din Constanţa, unde a petrecut ore întregi de încîntare. Atunci era să se producă şi un mic incident : Răzvan a văzut un băiat, cam de vîrsta lui, care ţinea un peşte mult deasupra apei făcînd un delfin să tot sară, sperînd că îl va ajunge. Dar cînd să—l apuce, băiatul ridica peştele obligînd delfinul să sară zadarnic din apă. După ce a privit cîtva timp, Răzvan s—a apropiat de băiatul străin şi i—a plesnit una peste mînă de—a scăpat peştele în apă. Noroc că l—a strigat mama lui...

Dar zilele trecute, aici pe plajă ? Tocmai venise la întîlnirea lui cu delfinii. Pe nisip, vreo doi—trei prichindei se jucau cu o minge. La apariţia frumoaselor înotătoare, grupul de fotbalişti a lăsat mingea şi—a început să arunce cu pietre spre delfini. Asta era prea mult pentru Răzvan. S—a repezit spre ei, a vrut să—i lovească, apoi şi—a dat seama că sînt prea mici şi a schimbat tactica : le—a povestit atîtea despre delfini, încît cei trei au rămas cu gurile căscate. Sărăcuţii, erau teribil de miraţi auzind că delfinii nici nu sînt peşti ! Pînă la urmă au promis că nu vor mai arunca niciodată cu pietre în ei şi au privit împreună frumosul balet nautic.

Acum însă Răzvan se îndrepta spre cel de—al doilea obiectiv al său din fiecare seară : epava.

La cîteva sute de metri de ţărm, un vapor grecesc eşuase acum cîţiva ani. Era rupt exact de la mijloc, cele două părţi ridicîndu—se din apă ca două uriaşe cocoaşe ale unei cămile *marine.* Cei ce veneau pe plajă o priveau în tăcere, unii chiar cu oarecare interes, apoi îşi vedeau mai departe de plimbare sau de cura de soare. Răzvan, captivat de poveştile cu insule misterioase, corăbii scufundate, piraţi şi comori, o privea cu alţi ochi. Pentru el, vaporul rupt în două era un magnet puternic, o sursă permanentă de gînduri şi planuri. Pe cînd părinţii şi verii lui mai mici se întorceau de pe o parte pe alta, pe nisipul fierbinte, privirea lui aluneca spre larg, se oprea la vaporul naufragiat, în timp ce imaginaţia îi devenea teribil de activă. Aşa i—a încolţit odată ideea de a vizita vaporul abandonat. Era un bun înotător, chiar foarte bun ; anul trecut, la categoria lui, se clasase al doilea pe municipiu. Ar fi fost o nimica toată să înoate pînă la epavă, să urce pe ea, să scotocească peste tot — cine ştie ce—o mai fi pe acolo ? — şi să se întoarcă liniştit. A avut chiar curajul să—i propună tatălui său să meargă împreună pînă la epavă. A primit însă un răspuns lucid şi categoric :

—Răzvan, să nu te mai aud vorbind de treaba asta ! Nu e cazul. Dacă vrei argumente, iată—le : în primul rînd nu e voie să se escaladeze vasul. În al doilea rînd, distanţa e mare, timpul se poate schimba brusc, cînd nu te aştepţi. Cu marea nu e de joacă. Sper că e clar, nu ?

Da, era foarte clar ; numai că, pentru Răzvan nu era destul de convingător. Tentaţia era prea mare. Şi—a propus, atunci, după discuţia scurtă cu tatăl său, să facă el singur acest drum înot. Cîte nu va putea povesti apoi colegilor, prietenilor ?

Ajuns pe mal, în dreptul epavei s—a oprit s—o privească lung, cu ochii mari, cu emoţie, curiozitate şi interes. Pescăruşi obraznici zburau dezordonat, scoţînd ţipete stridente. Planau cînd la suprafaţa apei, cînd peste nisipul răcorit. Soarele fusese de mult înghiţit de cerul dinspre apus. Era răcoare. Răzvan se uită la ceas şi, văzînd că e în întârziere, o luă la fugă spre cantină. Ştia că părinţii săi nu se aşezau la masă fără el şi lui îi plăcea să fie punctual.

Apoi zilele au zburat cu viteza unui uragan. De fapt, pentru Răzvan, contau doar cele două ore de după apusul soarelui, cînd asista la dansul prietenilor săi delfinii şi contempla epava.

Dimineaţa, pe plajă, se plictisea. Ca să nu piardă pregătirea fizică, respecta indicaţiile antrenorului său făcînd, zilnic, cîteva sute de metri de înot. Nu putea trece însă bariera balizelor : salvamarul din barcă îl întorcea spre ţărm cu sunete ascuţite de fluier. Ajuns pe nisip, se întindea alene şi, toropit, privea spre vaporul eşuat. Verii lui încercau să—l atragă în fel de fel de jocuri pe plajă. Pe el însă nu—l interesau nici fotbalul, nici caraghioasele concursuri de construit castele de nisip, care se organizau pentru puştimea numeroasă. Era mereu apatic, preocupat, îngîndurat. Din cauza asta, într—o zi, mama l—a întrebat îngrijorată:

—Nu te simţi bine, dragul meu ? Ce—i cu tine ? Ţie care—ţi plăcea atîta joaca...

A răspuns destul de neclar, că nu se simte prea bine şi nici nu şi—a dat seama ce mult vor cîntări aceste vorbe, mai mult aruncate în vînt, peste foarte puţin timp.

A doua zi, era destul de răcoare, cerul înnorat, marea mai agitată ca de obicei. Majoritatea celor care veniseră la mare regretau lipsa soarelui, erau necăjiţi că nu pot face baie. Cum a doua zi era ultima pe care o mai petreceau la mare şi cum tot nu aveau ce face, tatăl lui Răzvan a propus un drum pînă la Constanţa.

—Spre seară trebuie să mă întîlnesc cu un coleg de birou. Pînă atunci vizităm Muzeul de arheologie şi dăm o raită pînă la delfinariu. Uite, Mirciulică, Titu şi Dana n—au fost niciodată acolo. Ce zici Răzvan, vrei să le fii ghid ?

Copiii au sărit în sus de bucurie. Răzvan însă, profitînd de indispoziţia declarată cu o zi înainte, s—a eschivat :

—Nu, eu nu pot merge. Mă doare capul îngrozitor încă de ieri. Rămîn aici, mă mai plimb, citesc...

—Cum doreşti ! i—a răspuns tatăl său. Atunci copii, îmbarcarea şi plecarea !

Cînd a văzut automobilul dispărînd pe asfaltul şoselei, Răzvan a respirat uşurat. Avea o zi întreagă la dispoziţie, o zi, nu doar două ore ca pînă acum. O zi numai a lui ! S—a—ntors în cameră, s—a întins tacticos pe pat şi a citit din *Lumea tăcerii* a lui Jacques—Yves Cousteau, carte pe care o mai citise de vreo trei ori. După o masă abundentă s—a culcat şi a tras un somn zdravăn. Cînd s—a trezit, era deja timpul întîlnirilor de pe malul mării. Şi—a luat slipul, ochelarii subacvatici (pentru orice eventualiltate!), şi a pornit—o spre plajă.

Cerul era tot acoperit, bătea un vînt uşor, care înclina ciulinii spre ţărm. Renunţînd la întîlnirea cu delfinii, s—a îndreptat spre cel mai apropiat loc de epavă. S—a dezbrăcat, şi—a pus ochelarii, iar hainele şi le—a ascuns sub un morman de pietre. Plaja era complet pustie. Răzvan a privit puţin în jur, a tremurat cîtva timp (de frig oare, sau poate de frică ?) şi a intrat în apă.

Marea îi părea liniştită, doar puţin cam rece. începu să înoate drept spre epavă cu mişcări uşoare de bras. Înainta uşor, fără nici un efort, apropiindu—se încet, încet, de ţintă. Se obişnuise între timp şi cu temperatura apei ; muntele de fier şi lemn pe care—l privea prin ochelari era din ce în ce mai aproape. Mai avea foarte puţin, cîţiva zeci de metri. Ceea ce de pe ţărm i se păruse o biată vechitură, îi apărea ca un zid înalt şi întunecos ; trebuia să privească în sus pentru a vedea vasul. Ajuns exact lîngă el, l—a atins cu mîna, apoi, a început să înoate în jurul lui. Voia să găsească o posibilitate de a urca pe punte ; peste tot însă îl întîmpina peretele neted, imposibil de escaladat. Căuta scara metalică pe care o văzuse de atîtea ori în filme, scară pe care s—ar fi căţărat cu uşurinţă. Nici urmă de aşa ceva.

Răzvan începea să fie agitat, nervos. Ocolise deja vaporul, dar nu exista nici o soluţie de a urca pe puntea lui. Nu avea nici de ce să se sprijine, de ce să se agate ; oboseala începea să—i dea tîrcoale. Spre plajă, soarele apusese după perdeaua de nori ; seara era aproape. Marea se clătina din ce în ce mai tare, valurile îl izbeau de pereţii fostei nave. Teribil de amărît, cu regrete pe care încerca să şi le înăbuşe, Răzvan începu să înoate spre ţărm.

De data aceasta era mult mai greu de înaintat. Valurile deveniseră înalte, apa se răcise brusc şi era deja întuneric. Răzvan privea din cînd în cînd spre ţărm, unde în depărtare sclipeau luminile satului. La un moment dat, i s—a părut că nu mai înaintează deloc ; frica l—a paralizat. A vrut să strige, dar şi—a dat seama că nu l—ar auzi nimeni. încercă să—şi dozeze efortul, braţele însă nu—l mai ascultau, picioarele îi atîrnau grele, ca de plumb. S—a făcut apoi întuneric total şi Răzvan nu mai ştia încotro e plaja ; înota disperat fără să ştie unde va ajunge. Îşi tot spunea că trebuie să ajungă, că trebuie să atingă ţărmul. Şi îşi jura că niciodată nu va mai înota, noaptea, singur în mare. Că niciodată nu va mai trece peste cele spuse de tatăl său. începea să înghită apă, apă sărată care—i făcea rău. în sfîrşit, nu—şi mai putu scoate braţele din apă, un val uriaş îl răsturnă şi—l acoperi, i se păru că se scufundă într—un hău fără sfîrşit. Apoi n—a mai ştiut nimic...

Cînd şi—a revenit a avut la început o cumplită senzaţie de frig. Apoi simţămîntul ciudat că înaintează cu viteză spre luminile uscatului de care se apropia. Era ca şi cum ar fi fost transportat de un vehicul, aflat undeva sub el, în apă. Simţea sub corp ceva rece, rece şi tare, de care se sprijinea şi care îl ducea spre plaja întunecată, fără ca el să facă vreun gest. S—a simţit apoi proiectat prin aer, luînd contact, destul de dur, cu nisipul umed. Cîtva timp nu s—a mişcat, neştiind dacă visează sau trăieşte un fapt real. S—a ridicat, s—a scuturat de nisip şi s—a pipăit în timp ce dinţii îi clănţăneau de frig. Şi—a găsit hainele, s—a îmbrăcat şi—a ajuns acasă, unde cei plecaţi nu se întorseseră. A mai putut să se dezbrace şi să se arunce în pat unde a adormit pe loc.

L—a trezit tatăl său, a doua zi, pe la prînz :

—Scoală, leneşule ! Soarele e de mult sus, ne facem bagajele şi plecăm. Păcat că n—ai fost cu noi ieri, am asistat la un frumos spectacol cu delfini. Sper că te simţi bine, nu ? Grăbeşte—te !

Răzvan şi—a strîns hainele şi celelalte lucruri în tăcere. Era încă puţin ameţit, nu prea—şi putea explica cele întîmplate în seara trecută. în timp ce maşina era pregătită, a cerut voie să dea o fugă pe

malul mării. Era din nou o vreme splendidă, cu soare cald şi mare liniştită. S—a aşezat pe nisip şi a privit întinderea mării. încă nu era ora apariţiei familiei de delfini. Răzvan s—a gîndit însă la ei, trimiţîndu—le un gînd de recunoştinţă. Ştia că i se întîmplase ceva deosebit, ceva extraordinar, la care va avea timp să mediteze încă mult. A mai făcut un semn de despărţire adresat apelor şi minunatelor făpturi care îl salvaseră. Şi fără să arunce măcar o privire epavei, o luă la goană spre automobilul care îl chema nerăbdător prin claxonări repetate.

CURAJOASA

Cunosc o fetiţă, o fetiţă ca toate cele de vîrsta ei, elevă la gimnaziu, cu două mîini, două picioare, cu un nas şi doi ochi. Adică o fetiţă obişnuită. Ceea ce totuşi o deosebeşte, întrucîtva, de colegele ei de clasă este faptul că e din cale afară de curajoasă. De cînd era mică îi plăcea să cutreiere singură oraşul, pe jos sau cu autobuzele, pentru a—l cunoaşte. Nu se temea de întuneric, iar după ce a învăţat să înoate, la şapte ani, sărea în apă de la trambulină.

Apoi, o dată, într—o iarnă, a ajuns la munte. Pentru prima dată şi—a pus în picioare schiuri. Curajul ei avea acum teren prielnic pentru a se desfăşura. Copila noastră şi—a dat drumul pe unde vedea cu ochii, coborînd pantele, mai puţin pe schiuri şi mai mult pe... jos, dar coborîndu—le. Pîrtia a devenit un domeniu în care ea era personajul numărul unu. în urma ei schiorii care reuşeau cu greu să se ferească de micul bolid o priveau cu uimire şi deseori îi adresau cuvinte aspre. Unii se dezechilibrau şi de jos din zăpadă, pînă să—şi dea seama ce se întâmplase, priveau „pericolul public" care dispărea în vale. Acolo, cu ochii strălucind de fericire, cu obrajii arzîndu—i de efort şi de frig, privea în sus şi începea să urce. A repetat la nesfîrşit această joacă atît de nouă pentru ea, care o bucura nespus. Dar, inevitabilul s—a produs : prea marele ei entuziasm a făcut—o imprudentă, pînă cînd, într—o căzătură serioasă, şi—a fracturat un picior. A urmat un înveliş de ghips de toată frumuseţea şi un repaus îndelungat la pat...

După timpul reglementar, ghipsul i—a fost scos şi fetiţa a început să meargă la şcoală, să se joace, să—şi trăiască viaţa ei de copil. Despre schi însă n—a mai vorbit deloc, de parcă uitase cu desăvîrşire episodul din acea iarnă. Se părea că teama învinsese de data aceasta. Dar aveam să mă conving, peste

puţină vreme, că mă înşelam. Uitasem că fetiţa despre care e vorba avea o mare calitate : curajul.

Peste doi ani, ne—am dus împreună la munte, tot într—o iarnă. Primele zile a stat să privească pe pîrtie. Într—o dimineaţă, m—am mirat cînd m—a rugat să—i pun schiurile. Şi cînd am văzut—o pe pîrtie, nu mi—a venit să cred : cobora frumos, făcea ocoliri, în urma ei nu mai era prăpăd, schiorii mai avansaţi n—o mai priveau cu nelinişte.

Iar într—o zi, a venit în cabană fericită : ocupase ultimul loc la un concurs de schi organizat pentru copii. De ce era bucuroasă, cînd era ultima ? Acest ultim loc era pentru ea o victorie. Reuşise să—şi învingă teama, reuşise să depăşească amintirea acelui accident. Curajul ei s—a dovedit mai puternic decît frica, decît reţinerea care o ţinuse, doi ani, departe de pîrtiile albe. De atunci a putut savura din nou plăcerea neasemuită de a coborî pe schiuri. Aşa că ultimul loc la concursul la care participase era nu o înfrîngere, ci o victorie asupra sa, asupra fricii. O victorie a curajului său.

SURPRIZELE MUNTELUI

Cînd am pornit de la Sinaia, cerul era senin, nici urmă de nori, zăpada căzută în ajun nu era prea mare. Am hotărît să urcăm pe jos ; dacă plecăm pe la prînz, ne gîndeam, în două—trei ore sîntem sus. Telecabina ne—ar fi dus într—o jumătate de oră, ba chiar mai repede, dar asta ne—ar fi răpit bucuria urcuşului pe propriile noastre picioare, efortul de a ne duce rucsacurile, plăcerea de a privi frumuseţea peisajului, la fiecare pas. De fapt, copiii au propus să renunţăm la telecabină, întrebîndu—şi însoţitorul, adică pe mine, dacă sînt de acord.

—Doar sîntem veterani ai cercului de drumeţie şi schi al şcolii ! Aici, acum, avem şansa să ne verificăm posibilităţile, mi—au spus ei.

Eu le—am dat dreptate. Nu eram, de fapt, decît un intermediar. Nişte prieteni, părinţii celor trei fete şi doi băieţi m—au rugat să—i însoţesc pe micii schiori pînă la cabana „Floarea de colţ", unde era organizată o tabără de pregătire.

Nerăbdători, veseli, entuziaşti, cei cinci voinici au pornit cu optimism. Le—am impus un ritm lent, aveam cu toţii bagaje grele şi schiuri ; cu opriri doar în locurile de unde vizibilitatea era bună. Ne desfătam privirea cu neasemuita frumuseţe a munţilor, distingeam piscuri sau riuri, deosebeam şosele, căi ferate, case. Urcam aproape pe sub traseul telecabinei, pe care o vedeam din cînd în cînd, balansîndu—se deasupra prăpastiilor.

Pornisem de vreo oră cînd, brusc, vremea s—a schimbat. Cerul s—a acoperit de nori compacţi, cenuşii, soarele a dispărut şi s—a pornit vîntul. Stratul de zăpadă era din ce în ce mai gros, urcuşul mai anevoios. Peste ziua senină şi luminoasă de acum cîteva ore, căzuse o negură deasă, un frig aspru Seara venise mult mai repede decît ne aşteptam. Apoi a început viscolul ; ninsoarea cădea oblic, densă şi persistentă, biciuindu—ne feţele. Vîntul sufla cu tărie şi se făcuse deja întuneric. De mai multă vreme, nu mai trecuse prin aer nici o telecabină, iar noi nu ajunsesem nici la jumătatea drumului. Urcam foarte greu, avînd drept, punct de reper stîlpii de metal ai telefericului. Ne tîram pînă la un stîlp, dibuiam apoi altul, la care ajungeam abia trăgîndu—ne sufletul. Atmosfera de la început se schimbase, voioşia pierise, copiii nu mai cîntau şi nici nu mai aveau chef de glume despre colegi sau profesori. Ştiam că era un moment greu şi încercam să le ţin moralul ridicat. în sinea mea insă mă condamnam : nu trebuia să plecăm pe jos la ora aceea tîrzie ; cu muntele nu e de glumit, mai ales iarna. Ştiam aceasta, aveam experienţă destulă şi totuşi greşisem.

Iată însă că, atunci cînd eram aproape de pragul disperării, norocul ne—a surîs. Am fost ajunşi din urmă de un tînăr salvamontist care urca la sediu, un refugiu situat la cota 2000. Dîndu—şi seama de situaţie, băiatul a lansat un semnal prin aparatul de emisie—recepţie pe care—l avea la el, aşa numitul Walky—Talky, chemînd ajutoare. Le—a precizat celor de sus locul exact unde ne aflam şi—a încheiat spunîndu—le : „Luaţi—o cu voi şi pe Ursa !"

Calm, ne—a găsit un loc ceva mai ferit de viscol şi ne—a spus să. aşteptăm liniştiţi ; colegii lui vor veni în scurt timp. într—adevăr, în mai puţin de o oră, au fost acolo : doi oameni şi un uriaş cîine Saint—Bernard,, numit Ursa.

Sosirea ajutoarelor ne—a înviorat pe dată. Am primit ceai fierbinte din termosuri, şi—am fost asiguraţi că, în scurtă vreme, vom fi la căldură, ne vom putea odihni, vom mînca, ba chiar, dacă vrem, vom putea asculta muzică ! Iar noi am început să prindem glas şi ne—a revenit optimismul, pierdut în... viscol. Am mai fost sfătuiţi să nu încercăm să ajungem în seara aceea la cabană, drumul fiind greu, înzăpezit. Sus, viscolul era şi mai puternic. Eram invitaţii lor la refugiu ; vom putea dormi acolo — loc este destul — apoi, a doua zi, dacă e posibil, vom fi în tabără. Ce era să facem ? Am acceptat. Vîntul continua să sufle cu tărie, zăpada ne ajungea pînă la brîu, nu se vedea la un pas. Ne—am legat unii de alţii cu corzile aduse de ei, s—au aprins lanterne puternice şi—am pornit la drum. După vreo două ore, poate mai mult, istoviţi, morţi de oboseală, deşi bagajele nu le mai căram noi, am ajuns la refugiul cocoţat în vîrful muntelui şi prins în stînci cu ancore de oţel, pentru a nu fi luat de vînt.

Dincolo de uşa pe care am deschis—o cu greu — se îngrămădise zăpada în faţa ei — ne aştepta o altă lume : o atmosferă liniştită, diferită, de iadul de afară, ospitalieră. Ne—a învelit parcă o căldură plăcută; curăţenia şi ordinea erau desăvîrşite, tăcerea era binevenită ; nici nu—ţi puteai închipui că doar la cîţiva metri, dincolo de pereţii subţiri, viscolul continua să—şi facă de cap. După ce—am mîncat pe săturate şi—am băut ceai fierbinte, ne—am revenit cu totul, iar copiii au prins chef de vorbă.

Au fost însă sfătuiţi să se odihnească ; mîine nu se ştie cum e vremea — spuneau gazdele noastre — şi poate mai e ceva de mers. Paturile îmbietoare cu păturile moi şi curate, muzica discretă care picura dintr—un aparat de radio, toate la un loc i—au făcut pe copii să se culce imediat — şi să adoarmă buştean, în cîteva minute. Şi eu împreună cu ei.

Dimineaţa, cînd ne—am trezit, de fapt era pe la unsprezece, afară continua să ningă şi vîntul să spulbere zăpada. Aşa că am fost nevoiţi să rămînem acolo încă o zi şi o noapte.

În a doua noapte, zăpada s—a transformat în lapoviţă, care răpăia ca o mitralieră dezlănţuită pe acoperişul de tablă al refugiului. Unul din salvamontişti, însoţit de credincioasa Ursa, s—a repezit pînă la „Floarea de colţ", pentru a anunţa că cei întîrziaţi sînt în siguranţă. Şi am fost într—adevăr în siguranţă, dar nu numai atît. Pentru cei cinci copii, ca şi pentru mine, de altfel, timpul petrecut la acest refugiu izolat de lume a constituit o perioadă de mari bucurii, de nenumărate încîntări şi surprize. Am descoperit o lume pe care o ştiam doar din cărţi sau din povestiri, am aflat lucruri noi, neştiute, am învăţat atîtea în această scurtă perioadă, cît n—am fi reuşit altădată în mulţi ani. Am aflat fapte cu totul neobişnuite, uneori incredibile, despre aceşti oameni curajoşi, salvamontiştii, care, sus pe crestele bătute de vînturi şi viscole, veghează asupra acelora care pătrund, ca turişti, în lumea frumoasă, dar aspră a munţilor.

Ursa, uriaşa căţea Saint—Bernard, a devenit favorita copiilor. Aşa cum am aflat, ea avea destul de puţin „timp liber". Cînd nu era plecată într—o misiune de salvare, se antrena, prin munte, cu stăpînul ei. După ce se întorcea din vreo misiune, sau de la pregătirea zilnică, Ursa, moleşită de căldură şi oboseală, se întindea, ocupînd un sfert din încăpere. După ce cîtva timp dormita, îşi deschidea ochii mari şi umezi, privindu—ne ca şi cum ar fi înţeles ce vorbim. Copiii stăteau pe lîngă ea, o mîngîiau, îi vorbeau. Ea îşi punea, cu prietenie, una din labele ei pe piciorul unuia dintre noi, drept pentru care acesta trebuia să depună mari eforturi pentru a—şi scoate piciorul. Ursa nu era un cîine jucăuş, vesel, nu era un mititel patruped care să se zbenguie printre picioarele oamenilor, să latre sau să încînte prin giumbuşlucurile sale. Era un cîine serios, dintr—o rasă deosebită, cu misiuni speciale. Rolul ei era să—i caute pe cei pierduţi în munte, îngropaţi sub stratul de zăpadă, căzuţi în prăpăsitii, aflaţi în primejdie. Şi erau destui cei care îi datorau viaţa.

Totuşi, uneori, ca să distreze copiii sau să—şi verifice posibilităţile, ea căsca gura şi apuca un bocanc de schi, un clăpar, care intra cu totul între fălcile ei, ca într—o peşteră. În scurtul timp cît am rămas acolo izolaţi, fără să putem părăsi nici pentru un minut clădirea, ni s—au istorisit multe întîmplări de pe munte, unele vesele, altele cu deznodămînt tragic. în vreme ce eu şi copiii ascultam cu interes, cei trei salvamontişti erau atenţi la aparatul care le putea anunţa oricînd un semnal de primejdie, o chemare, un strigăt de ajutor. Erau pregătiţi să plece în fiecare moment, ziua sau noaptea ; bocancii lîngă paturi, schiurile lîngă perete, *akia* (sania specială pentru transportat accidentaţi) bine ancorată afară. Noi dormeam profund, în a doua noapte — cînd, pe la ora unu, doi dintre ei, însoţiţi de Ursa, au fost chemaţi în grabă. Au revenit la cabană cu un grup de turişti, rătăciţi, derutaţi şi nepregătiţi pentru munte. Fapt care putea să—i coste viaţa...

A doua zi, cînd noi am aflat toate acestea, cei trei se aflau din nou la post, la datorie şi ne—au relatat cele întîmplate ca pe un fapt obişnuit. Şi într—adevăr era, pentru ei, un fapt obişnuit, deşi umblaseră prin viscol, zăpadă, întuneric şi pe drumurile nebătute ale muntelui, de la ora unu la şapte dimineaţa.

Între Ursa şi stăpînul ei exista o deosebită afinitate. El o crescuse de mică, o educase şi o antrenase, erau mereu împreună, aşa că se înţelegeau de minune ; uneori, era nevoie doar de un mic gest sau de o privire. Ni s—a spus că cei doi au ajuns, într—o seară, pe o iarnă grea, la un refugiu pierdut în munte, nelocuit, neîncălzit, rece ca un frigider. S—au întins împreună pe o saltea de paie pe unul clin paturi. Cînd salvamontistul s—a trezit, Ursa era culcată peste el, în chip de plapumă, pentru a—l încălzi.

Ursa nu prea avea de—a face cu ceilalţi cîini de pe munte. Se stimau, dar se ocoleau. Totuşi, într—o vară, trecînd pe lîngă o stînă de oi, ea a fost atacată de vreo şase dulăi fioroşi dintre aceia care înfrîng lupul şi ursul. Şeful acestora, un cîine uriaş şi colţos, a atacat—o primul; fără să se sperie Ursa i—a aplicat o labă zdravănă, făcîndu—l să se rostogolească în vale şi să schiaune ca un căţeluş.

Serioasă, muncitoare, conştiincioasă cum era. Ursa avea uneori şi un soi de umor. Odată, spre exemplu, într—un oraş, ea a intrat într—un magazin, ţinută în lesă de stăpînul ei. Deodată acesta simte un şoc scurt, Ursa trăsese de lesă şi se aşezase în faţa unei cuşti goale. „Ursa, cască gura !" i—a zis stăpînul. Şi ea şi—a depărtat încet fălcile ; dintre ele a sărit sprinten un iepure, nevătămat, care a intrat

repede în cuşcă. De atunci, cei doi, cîinele şi iepurele, au fost buni prieteni. De fiecare dată cînd mai treceau pe acolo, Ursa se ducea la cuşcă şi privea cu ochii ei mari şi indulgenţi iepurele. Acesta o fixa, la rîndul său, drept în faţă, tremurînd de emoţie sau de bucurie, de frică sau de recunoştinţă.

Cînd, după două nopţi şi o zi, soarele şi—a făcut apariţia pe cerul neasemuit de albastru, viscolul a încetat. Noi am plecat spre cabana „Floarea de colţ". Ne—am despărţit greu de gazdele noastre, dar mai ales de Ursa şi de stăpînul ei, care ne—au condus pînă în tabără.

După vreo cinci ani, împrejurările m—au dus, din nou, prin acele locuri. De data asta eram singur, aşa că m—am repezit pînă la refugiul de care mă legau amintiri frumoase. Era spre sfîrşitul verii. În faţa refugiului se zbenguiau doi pui de Saint—Bernard, care mi—au ieşit prietenoşi în cale. Să fi avut cam un an fiecare şi semănau izbitor cu Ursa. Înăuntru era amicul meu, stăpînul ei, destul de trist. Mi—a spus, pe scurt, părînd că nu—i place să vorbească despre acest lucru, că, în iarna, trecută, Ursa se prăpădise. Au fost chemaţi, într—o noapte, să salveze supravieţuitorii unei avalanşe. Ursa s—a avîntat în mijlocul mormanelor de zăpadă şi—a scos, teferi, pe doi din cei trei băieţi îngropaţi. Mai era unul, şi ea, făcînd încă un drum, a fost prinsă de o avalanşă mai mică. Dar a reuşit să scoată şi pe cel de—al treilea turist, în viaţă. Era însă puternic lovită de o piatră în craniu, astfel că n—a mai supravieţuit decît o zi.

—Vino ! mi—a spus.

Lîngă refugiu, într—un loc de unde zările se deschideau în toate părţile, era un morman mare de stînci.

—Aici este ea, continuă trist prietenul meu. Dar viaţa merge înainte. Uite, cei doi sînt progeniturile ei : Terra şi Barri. Dacă vor fi ca ea, voi fi mulţumit.

Celor cinci copii din acea iarnă cu pricina şi pe care—i mai văd, din cînd în cînd, nu le—am spus nimic despre sfîrşitul Ursei. Şi nu o vor afla nici din aceste rînduri. Ei nu mai citesc poveşti.

N—A FOST DECÎT UN VIS...

La cîteva minute după ce se trezi, după ce se spălă şi se îmbrăcă, Matei se repezi la telefon :

—Alo, Radu, aici Matei. Nu prea avem lecţii pentru astăzi după—amiază, ce—ai zice de un fotbal ! ? De acord ? Atunci treci, te rog, şi pe la Ciprian. Vă aştept pe amîndoi. Veniţi urgent, vreau să vă povestesc ceva fantastic. Bine, vă aştept.

Puse telefonul în furcă şi luă o carte de pe etajeră, o carte de literatură ştiinţifico—fantastică. Îi plăcea acest termen şi—l folosea cu insistenţă ; nu se putea obişnui cu celălalt, cu noţiunea de „anticipaţie". Indiferent însă de felul cum era numit, acest gen de literatură, împreună cu fotbalul, erau marile lui bucurii, permanentele lui pasiuni. La şcoală îşi făcea datoria cu conştiinciozitate ; acasă era liniştit, ascultător. Cînd venea însă vorba de fotbal sau de cărţi cu roboţi, extraterestri sau călătorii extraplanetare, era în stare să contrazică pe toată lumea pentru a—şi susţine ideile. Cunoştea numele tuturor jucătorilor din divizia „A", ba chiar pe unii din „B", iar în biblioteca lui se îngrămădeau cărţile cu expediţii în cosmos, cu aventuri şi fiinţe din alte lumi. In acest domeniu îi depăşea cu mult pe colegii de clasă, care mai citeau poveşti, în timp ce el ştia pe de rost pasaje din cărţile lui Jules Verne, H. G. Wells, Bradbury, Isaac Asimov sau chiar Erich von Däniken. Ei, sigur, nu înţelegea chiar tot ce citea, dar, cînd avea nelămuriri, se informa, întreba. De altfel era un „veteran" al cercului de cibernetică al şcolii, colaborator activ.

I—a întîmpinat cu bucurie pe prietenii săi, amîndoi nerăbdători să joace fotbal.

—Staţi puţin, îi opri Matei. Aş dori să vă povestesc ceva, ceva scurt, un vis de—al meu de astă noapte. Vreţi ?

—Bine, dar repede, îl zori Ciprian, jucîndu—se nerăbdător cu mingea cea nouă, frumoasă, cu pentagoane albe şi negre.
—Poate c—o să vă placă. Pune, te rog, mingea jos. Deci...
—Deci, dă—i drumul ! zise şi Radu.
—Cum dormeam aşa, deodată, am văzut cum se deschide fereastra şi în cadrul ei apare un băiat, cam de vîrsta mea, îmbrăcat într—un costum argintiu, strălucitor...
—Iar începi cu aiurelile tale ? îl întrerupe Ciprian.
—Dacă nu vreţi să mă ascultaţi, spuneţi—mi de la început...
—Hai, gata, te ascultăm ! se linişti Ciprian.
—Băiatul mi—a zis : „Văd că nu te—ai speriat, asta e bine ! Ai curajul său pleci cu mine ?" „Dar cine eşti, l—am întrebat, şi unde trebuie să plec cu tine ?" „O să afli dacă te hotărăşti."
Am sărit din pat, m—am îmbrăcat şi m—am apropiat de fereastră. „Înghite pastila asta!", mi—a spus vizitatorul meu, iar eu l—am ascultat.
M—a luat de mînă, am ieşit amîndoi pe fereastră şi—am început să plutim.
—Ha, ha, ha ! rîse Radu. Te—ai transformat în pasăre !
—Afară era noapte, continuă Matei, noi însă vedeam ca ziua. „Dacă vrei, poţi să—mi zici Alfa, mi s—a adresat băiatul. Pe tine ştiu că te cheamă Matei."
—De unde ştia cum te cheamă ? întrebă, nedumerit, Ciprian.
—Vei vedea. „Eu, continuă Alfa, sînt un băiat de pe o planetă îndepărtată, dintr—o galaxie aflată undeva înspre constelaţia Orion."
—Auzi acolo ! Matei, fă bine şi nu inventa nimic ! îi atrase atenţia Radu.
—Pe cuvîntul meu, nu inventez nimic. Vă povestesc numai ce am visat.
—Bine, zi mai departe !
—„Planeta noastră, continuă Alfa, este foarte veche şi mult mai mare decît Terra. Un an la noi durează cam două—trei sute de—ai voştri. Avem o civilizaţie cu mult mai evoluată ca a voastră. Pe Sfera, aşa se numeşte planeta mea, s—au inventat unele lucruri pe care voi doar le visaţi. Vehiculele noastre se deplasează cu viteza luminii, ba se încearcă chiar atingerea vitezei gîndului. Numai aşa putem ajunge în galaxii foarte îndepărtate. Printre altele, avem posibilitatea să devenim invizibili, cînd dorim, pentru alte fiinţe. Pilula pe care ţi—am dat—o să o înghiţi te—a făcut şi pe tine nevăzut pentru pămînteni. Uite, am ajuns la racheta noastră."
—Matei, tu chiar ai visat toate astea ? se miră Ciprian.
—În aer plutea o navă cam de forma unui cilindru lung, rotunjit la capete. S—au deschis trapele, iar noi am intrat. Dincolo de un perete despărţitor, transparent, era echipajul : trei bărbaţi şi o femeie.
—Cum arătau ? se interesă Radu.
—Exact ca oamenii obişnuiţi. Numai că foarte, foarte frumoşi, îmbrăcaţi tot cu costume argintii, strînse pe corp şi purtînd ochelari negri. Racheta s—a pus în mişcare ; atunci am observat că pereţii erau transparenţi aşa că puteam vedea în orice direcţie...
—Spune, spune mai departe, începe să—mi placă ! îl zori Ciprian.
—După ce m—am uitat puţin în jur, am întrebat ce combustibil foloseşte racheta lor. Am aflat că au un sistem de aparate care transformă orice substanţă în materie producătoare de energie. N—am prea înţeles eu totul, dar asta ar veni cam aşa : cînd sînt în atmosfera Pămîntului, zboară cu carburant produs, automat, din elementele care sînt în această atmosferă.
—De necrezut ! comentă Radu.
—L—am rugat apoi pe Alfa să—mi mai vorbească despre lumea lui. Şi mi—a povestit cu vocea lui plăcută, muzicală : „Pe Sfera unele fenomene sînt ca şi pe Pămînt, altele cu totul altfel. S—a constatat că cea mai perfectă formă din Cosmos este sfera. La început şi planeta noastră, avea forma unui măr, cam aşa ceva, o sferă turtită la extremităţi. I s—a modificat însă forma, ajungîndu—se la o sferă perfectă. Aceasta a dus la modificarea mişcării de revoluţie în jurul Soarelui *nostru,* căci facem şi noi parte dintr—un sistem de planete. La noi s—au inventat, cu mult timp înainte de apariţia voastră, scrisul şi artele. Nu avem pe Sfera nici războaie, nici armată, nici închisori. Ca să nu uit, totuşi am învăţat de la voi o artă : muzica. Pentru asta a trebuit să ne creiem condiţii de deplasare a sunetelor. „Bine l—am întrebat pe noul meu prieten, dar cum aţi realizat voi toate acestea ?" „Prin muncă, răbdare, experienţe, comparaţii cu alte existenţe de prin alte galaxii, prin educaţie şi instrucţie. Şi mai

ales, în timp : milioane şi milioane de ani."
—Matei dragă, chiar aşa ţi—a spus ?
—Pentru a cîta oară să—ţi repet, eu nu—ţi povestesc decît exact ceea ce am visat azi—noapte ! Pot să spun mai departe ?
— Da, da, te rugăm ! exclamară Radu şi Ciprian într—un glas.
—„De altfel, continuă Alfa, avem tot felul de mecanisme electronice, simple sau complexe, unele folosite chiar de copii. Uite, de exemplu, bila aceasta; dacă eşti nervos se va înverzi ; de eşti supărat, se va face albastră, cînd eşti fericit, devine roşie. Ţi—o dau ţie ; observi că acum e albă ; semn că eşti tare mirat !" „Dar, am îndrăznit eu să întreb, ce vreţi voi acum, de ce ne vizitaţi ?" „De mii şi mii de ani, cutreierăm universul în căutarea unor fiinţe cu care să putem comunica. Am găsit în multe locuri făpturi, chiar gînditoare. Unele sînt tare înapoiate, altele izolate, temătoare, unele războinice. Voi sînteţi cei mai apropiaţi de noi, sînteţi fiinţele cele mai evoluate, pe care le—am întîlnit : inteligente, îndrăzneţe, capabile de o rapidă evoluţie. Mai trebuie să lichidaţi cîteva lucruri învechite şi dăunătoare: războaiele, inegalitatea între voi, poluarea exagerată a planetei pe care o locuiţi. În felul acesta, prin propriile voastre puteri, veţi putea comunica şi colabora cu noi. Uită—te în jos, ce vezi ?" „Nisip şi piramide." „Da, zburăm deasupra ţării pe care voi o numiţi Egipt. Vrei să vezi Everestul ?" „Se poate?" „Bineînţeles !" Şi în acel moment nava îşi schimbă direcţia. Asta m—a mirat, aşa că l—am întrebat pe Alfa : „Cum de au ştiut cei de la conducerea navei că trebuie schimbată ruta ?" „Este un limbaj pe bază de unde ale creierului, pe care îl folosim uneori. Uite cel mai înalt munte al vostru !" Jos, sub noi, se înălţa din marea de culmi, de gheţuri şi zăpezi, o uriaşă piramidă, strălucitoare ca un diamant.
—Matei, tu... n—ai visat cumva ? se trezi Radu.
—Păi tocmai asta vă tot spun, că am visat. Mai vreţi să auziţi ?
—Sigur, e interesant, răspunseră Radu şi Ciprian.
—Am zburat apoi peste fiordurile scandinave, peste Polul Nord, am trecut peste Niagara, am urcat cursul Amazonului. La rugămintea mea, nava s—a oprit cîteva minute exact deasupra stadionului Maracana, din Rio de Janeiro, pustiu la ora aceea.
—Formidabil! Şi ce ţi—a mai spus Alfa ? se interesă Ciprian.
—Mi—a mai vorbit de unele descoperiri şi invenţii ale *sfereenilor,* pe care le—am putea realiza şi noi. Schimbarea la nevoie a climei, ploaie sau zăpadă artificială, transplantul sau grefarea tuturor organelor corpului, prevenirea şi înlăturarea cutremurelor, uraganelor sau taifunelor, inteligenţa artificială dirijată de om, posibilitatea de adaptare a respiraţiei la orice gaz, ca şi la mediul acvatic, roboţi perfecţionaţi la scară industrială şi cîte şi mai cîte. Mi—a mai zis că la ei nu există microbi, nici boli, nici accidente de maşină. De fapt nici nu mai sînt maşini, fiecare se poate deplasa cu un aparat de zbor autonom. De aceea ei pot trăi cit vor. Ba mai mult, fiecare poate să—şi oprească evoluţia, creşterea, la vîrsta la care doreşte, să se întoarcă înapoi în timp, sau invers.
—Dar, dacă nimeni nu moare acolo, pe planeta Sfera, cum de pot supravieţui toţi, că doar pînă la urmă...
—Exact asta l—am întrebat şi eu, Radule. Mi—a răspuns că sînt o serie de sateliţi ai planetei, atît naturali cît şi artificiali, pe care se poate locui. Acolo condiţiile de viaţă sînt foarte bune, aşa că unii pleacă de bună voie ; alţii sînt nevoiţi să folosească aceste „locuinţe", aşa cum v—am spus, la indicaţiile calculatoarelor.
—Şi ce fac ei, *sfereenii,* toată ziua, dacă roboţii muncesc în locul lor ?
—Ce fac, Cipriane ? Muncesc, citesc, ascultă muzică, se perfecţionează, fac experienţe. Au continua preocupare de a descoperi şi contacta alte civilizaţii. E adevărat unele profesiuni au dispărut : cele de militar, avocat, judecător, producător de armament ; iar medicii, sînt foarte putini, în schimb au apărut profesiuni noi, necunoscute pe pămînt. Alfa mi—a spus că toţi cei de acolo au timp destul şi pentru distracţii, pentru excursii şi sport. Mi—a povestit de nişte jocuri cu mingea, excepţionale.
—Fotbal nu joacă ? se îngrijorează Radu.
—Ba da ! Culmea e că l—au învăţat tot de la noi, de la pămînteni.
—Pînă la urmă ce s—a întîmplat ? vru să mai afle Radu.
—După ce am înconjurat de vreo două ori Pămîntul, am revenit în locul de unde am plecat. în faţa ferestrei camerei mele, Alfa m—a asigurat că va mai reveni, deoarece nava lor are misiunea de a studia partea aceasta a Terrei. M—a întrebat dacă vreau să rămînem prieteni, m—a rugat să mă gîndesc, din

cînd în cînd, la cele povestite. Şi s—a făcut nevăzut.
—Apoi ? întrebă unul din copii.
—Apoi m—am trezit. Asta a fost tot. Haideţi acum, că mi s—a făcut o poftă grozavă de fotbal.

Au zbughit—o pe uşă, uitînd însă „balonul" şi Matei s—a întors să—l ia. Cînd să iasă pe uşă, ceva i—a atras atenţia : o bilă de culoare roz—gălbui, de mărimea unei mingi de tenis, se afla pe noptiera de lîngă pat. Nu—şi amintea de unde sau cînd apăruse. în uşă, se opri cîteva clipe, avînd senzaţia că o mai văzuse undeva. Dar cum Radu şi Ciprian îl strigau nerăbdători, o luă la fugă pe scări în jos, fericit la gîndul aşteptatei partide.

În acest timp, sfera de mărimea unei mingi de tenis de pe noptieră începea să—şi schimbe culoarea ; din roz devenea din ce în ce mai roşie, apropiindu—se de roşu aprins.

UN MECI CU BUCLUC

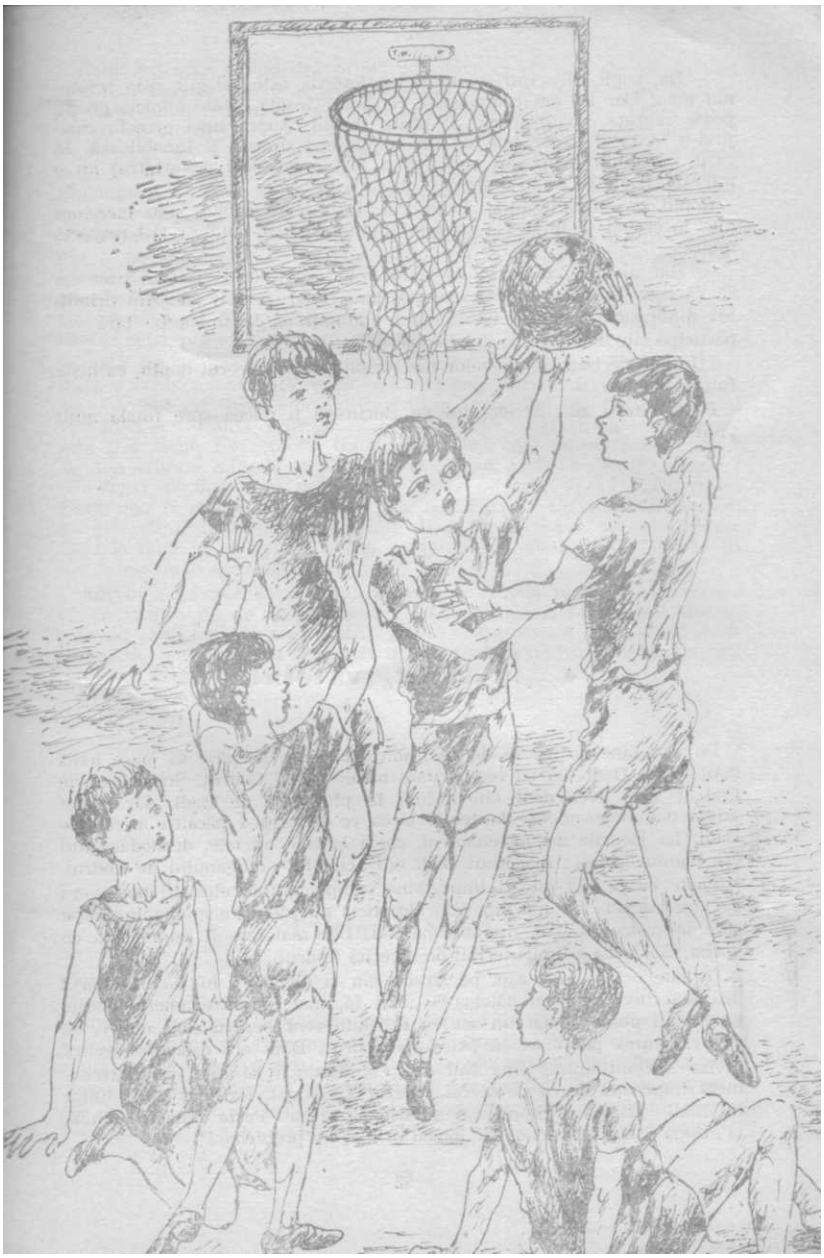

Pînă la terminarea partidei mai era foarte puţin timp. De pe margine, antrenorul, în picioare, le făcea semne celor în maieuri albastre, încurajîndu—i :

—Haideţi băieţi, luptaţi ! Mai sînt două minute de joc şi conducem cu un punct !

Meciul era decisiv pentru calificarea în finala pe ţară la baschet. Marea favorită, echipa gazdă, în echipament alb, părea la un pas de înfrîngere, în faţa „teribililor puşti" dintr—un orăşel oarecare.

Gazdele au mingea ; o interceptează Valentin, fentînd spre stînga, face o pătrundere în dreapta şi pasează mingea spre Lucian, care, nestingherit, marchează un coş. Uralele jumătăţii de asistenţă încă nu s—au stins, cînd, un atacant din echipa „albilor" restabileşte diferenţa de un punct, printr—un contraatac.

—Hai copii, mai avem foarte puţin timp ! strigă din nou profesorul, uitîndu—se atent la un cronometru, pe care—l ţinea în mînă.

Cam la mijlocul terenului, Mihai conducea mingea în dribling, cu intenţia de a păstra infimul avantaj. Un băiat din echipa adversă vine cu viteză spre el, izbindu—l puternic. Arbitrul fluieră, foarte firesc, *fault.* Bucuroşi, cei în albastru se îndreaptă spre coş, cu mingea, pentru aruncările libere de rigoare. Cînd, surprinzător, arbitrul arată celălalt coş.

—Nu se poate ! A fost *fault* clar ! exclamară cei în albastru, privind dezamăgiţi şi nedumeriţi spre profesorul lor. Acesta îşi strînge tulburat buzele şi nu zice nimic ; ridică doar din umeri.

Căpitanul echipei în alb reuşeşte prima aruncare şi scorul devine egal ; la a doua, mingea descrie o boltă înaltă, cade pe inel, sare şi loveşte panoul, face un tur pe inel, se opreşte o fracţiune de secundă şi

cade în coş. Peste încurajările mărunţilor spectatori de pe margine, se aude din nou vocea clară a profesorului :

—Mai avem exact un minut, copii ! E timp destul să atacăm ! Valentin pasează rapid mingea lui Sorin care i—o aruncă lung lui Ciprian aflat singur în centrul terenului. Acesta o prinde pornind hotărît spre coş. Atunci se aude fluierul lung, categoric al arbitrului, care pune capăt jocului.

Cei cinci copii, îmbrăcaţi în albastru, cu lacrimi în ochi şi capetele plecate, pornesc spre marginea terenului unde se afla profesorul şi antrenorul lor.

—Parcă mai aveţi o datorie, nu ? le aminteşte el, cu o voce calmă, fermă, plăcută.

Băieţii se întorc brusc, salută şi strîng mîna partenerilor de întrecere, care nu contenesc să—şi manifeste bucuria.

O fetiţă blondă, cu codiţe, vine zîmbind drăgălaşă spre Mihai şi—i întinde un buchet de flori.

—Mulţumesc, zise mai mult mormăind Mihai şi aruncă florile spre un panou de baschet.

—Coş ! strigară chibiţii.

Buchetul pătrunsese prin inel şi zăcea pe zgură.

În aceeaşi zi, s—au întors în orăşelul lor, iar a doua zi, spre seară, cei cinci erau adunaţi pe un deal, la marginea oraşului, de unde vizibilitatea era clară, pînă în depărtări. Tăceau, aşezaţi pe iarbă. Pînă la urmă, unul dintre ei rupse tăcerea :

—S—a terminat! S—a terminat cu finala noastră ! Ne—am antrenat zadarnic, atîtea luni !

—Sînt distrus, eu sînt distrus ! spune Sorin.

—Cum e posibilă o asemenea faptă ? întreabă Ciprian cu lacrimi în ochi.

Se înnoptează. Luminile oraşului se ivesc pale.

—Sînt profund nemulţumit de mine, se grăbi să precizeze şi Mihai.

—Eu nu mă duc în vacanţă. M—am gîndit să plec pe un şantier arheologic, îi informă nervos şi Lucian.

—Finala noastră, visul nostru s—a spulberat !... Hai să ne apucăm de fumat ! propuse unul.

—Nu, n—am fumat niciodată pînă acum şi n—o să ne apucăm astăzi ! le spune categoric Ciprian.

—O să—mi las barbă ! glumi într—un tîrziu Valentin.

—Va trebui să aştepţi cîţiva ani pînă o să—ţi crească, îl linişti Sorin.

—Cred că am să... continuă să se lamenteze teatral Mihai. Ba nu,

n—am să pot, şopti el ca pentru sine, mai am de citit ultimul volum din *Monte Cristo*.

—Îmi pare rău de profesorul nostru, intră în vorbă mai tîrziu şi Lucian. E tare, tare supărat, dar nu arată.

—Ar trebui să mergem la el şi să—i promitem că la anul...

—La anul ? Şi de unde ştim că nu o să se întîmple la fel ? Din nou o să ne antrenăm degeaba ? Din nou o să vină un om să ne... Nu, eu unul nu mai fac sport niciodată ! declară Valentin.

—Nici eu !

—Nici eu !

—Nici eu !

—Nici eu ! sar ceilalţi.

—Vreţi să jurăm ? Haideţi !...

—Ce să juraţi ? întrebă din întuneric o voce foarte cunoscută.

—Bună seara, domnule profesor ! salutară uimiţi copii.

—Ce faceţi aici, la ora asta ?

—Discutăm despre meciul de ieri, zice unul.

—Tot despre el ? Şi ce anume ?

—Domnule profesor, izbucneşte Valentin, roşu la faţă şi cu disperare în glas, cum a fost posibil ? Cel care ne—a arbitrat este colegul, este prietenul dumneavoastră ! De ce, de ce ?...

Dar plînsul îl împiedică să continue.

—Da, copii, zice într—un tîrziu profesorul, este colegul, este prietenul meu. Dar un om poate greşi. Se poate înşela, poate aprecia greşit, poate regreta, poate spera. Şi poate reveni asupra unei greşeli, corijînd—o. Asta îl deosebeşte de un computer ; şi asta îl înnobilează. În cazul colegului meu, sînt sigur că a fost o greşeală de arbitraj nu o intenţie. Poate că acum regretă şi el...

Copiii tac, ascultîndu—şi profesorul. În tăcerea totală, stau încremeniţi, încercînd să înţeleagă

spusele omului pe care—l iubesc şi—l respectă mult.
—Dar altceva voiam să vă spun, reluă profesorul. Tocmai urcasem să vă caut pentru o veste ; o veste bună, cred, pentru voi. Am primit, azi dimineaţă, o telegramă. Sîntem anunţaţi că la finala pe ţară vor participa cîte două echipe din fiecare judeţ. Aşa că...

Uralele de bucurie ale celor cinci copii străpung cerul nopţii, ca nişte fulgere sonore.

Peste cîteva zile, acceleratul de Bucureşti îi ducea spre finala mult visată.

ÎN SFÎRŞIT, VICTORIE!

De mai bine de un an de zile, adică de cînd începuse să joace tenis mai serios, Dadi lua cu regularitate bătaie de la Codruţ. Şmecherul de Codruţ, deşi avea doar cîteva luni în plus faţă de Dadi, dar şi tot atîtea de antrenamente la tenis, făcea ce făcea şi—l păcălea mereu pe Dadi. La jocurile de antrenament, ca şi la cele oficiale, deznodămîntul era mereu acelaşi ; măruntul Dadi era „clientul" lunganului de Codruţ.

Poate că pe cel mic îl impresiona echipamentul celuilalt, poate era de vină racheta străină din fibre de sticlă sau decisive erau mingile pe care le scotea Codruţ, întotdeauna noi. Dar mai ales îl impresiona cu vorba, căci avea o limbă teribil de ascuţită Codruţ.

De cîte ori se întîlneau, pe stradă sau la şcoală, îl lua la întrebări : „Ai mai învăţat ceva, băieţaş ?" „Mai fă, mai fă antrenamente, peste cîţiva ani poate cîştigi un set !" etc. Indiferent pentru care motiv, de cîte ori intra pe teren să joace cu Codruţ, Dadi era dinainte învins.

Aşa s—a întîmplat, pînă într—o zi, cînd, după ce—au făcut antrenament împreună şi, ca de obicei, Codruţ a cîştigat, i—a spus dispreţuitor lui Dadi : „Băieţaş, m—am cam plictisit să te bat. Peste două săptămîni, la Cupa Şcolarilor", dacă iar joc cu tine, n—am probleme !"

Dadi n—a spus nimic, l—a privit pe „adversarul" său de jos în sus, şi—a luat racheta sub braţ şi—a plecat. A doua zi, pe la şase. În timp ce fraţii lui dormeau, a trecut, cu mingile şi racheta, în curtea şcolii, vecină cu blocul în care locuiau. Acolo era un perete la care, din cînd în cînd, se antrena singur. Cînd s—au trezit fraţii lui, el era deja acasă şi—şi făcea lecţiile. „Figura" asta a repetat—o, zi de zi, timp de două săptămîni, în afara antrenamentelor obişnuite, de după—masă, la care mergea regulat.

Duminica în care trebuia să se desfăşoare competiţia pentru şcolari era o frumoasă zi de vară, cu soare cald şi cer senin. Pe marginea terenurilor din parc, părinţii, rudele, prietenii priveau cu interes jocurile, în finala grupei lor de vîrstă, s—au întîlnit — cred că aţi ghicit — Codruţ şi Dadi. Spre uimirea tuturor, Dadi a cîştigat categoric, cucerind şi cupa, primul trofeu din cariera sa.

După joc, în vestiare, în timp ce Flaviu, cel mai mic dintre cei trei fraţi, privea cu admiraţie cupa strălucitoare, Adrian, fratele mai mare, l—a întrebat pe învingător : „Nu înţeleg, cum de l—ai bătut ?" Micul tenisman a răspuns scurt : „M—a enervat !" „Păi şi pînă acum tot asta ţi—a făcut, i—a replicat fratele său. Ce—a mai putut inventa nou ? Iar ţi—a aruncat mingile în plop, zicînd că sînt uzate ?" „Nu !" „Atunci ? S—a legat ca de obicei de racheta veche pe care o ai ?" „Nu, mi—a făcut una şi mai «mizerabilă»." „Ce ţi—a făcut ?" Cu ochii în pământ, cu glas stins, Dadi spuse : „Înainte de a începe jocul, s—a uitat peste fileu la mine şi mi—a spus : «Hai, să terminăm odată, MĂI ŢÎCĂ !» îţi dai seama, mi—a spus «MĂI ŢÎCĂ !»".

Adrian a început să rîdă, l—a sărutat pe fratele său mai mic şi şi—a zis în mintea lui de „copil mare": „De ce oare nu i—o fi spus Codruţ *asta* lui Dadi mai de mult «MAI ŢÎCA !». Totuşi mai bine acum, decît niciodată. Sînt sigur că de acum încolo, Codruţ nu va mai cîştiga nici un set cu fratele meu, ŢÎCĂ".

Şi Adrian a avut dreptate.

ULTIMUL VIRAJ

Înainte de a veni copilul pe lume, părinţii doreau cu ardoare să aibă o fetiţă, pentru a—i da numele Nadia. Pe atunci, o fetiţă cu acest nume uluia lumea sportivă prin talentul ei la gimnastică, disciplină la care cucerea medalii olimpice de aur pentru ţara noastră. S—au bucurat mult cei doi soţi cînd au avut o fată şi au numit—o după cum şi—au propus Nadia.

Cînd a mai crescut, Nadia s—a împrietenit cu o fată din vecini, o colegă de clasă, Alexandra. Stăteau în aceeaşi bancă, mergeau împreună la şcoală, discutau mult înainte de a—şi lua la revedere ; uneori îşi făceau lecţiile împreună.

Tatăl Alexandrei fusese, fotbalist, într—o echipă de divizia „A", şi regreta că nu avea un băiat care să—i continue tradiţia sportivă. În schimb, părinţii Nadiei ar fi dorit ca fata lor să meargă pe căile glorioase ale fostei campioane, copilul—minune al gimnasticii.

Numai că, uneori, una gîndeşti şi alta se întîmplă. Cele două fete au îndrăgit una handbalul, cealaltă baschetul. Apoi, brusc, au descoperit un sport cu adevărat pe gustul lor : kartingul. Fără să renunţe la jocurile lor sportive, fără să—şi neglijeze învăţătura, cele două prietene s—au dedicat cu pasiune curselor micilor „automobile". Erau permanent prezente la lecţiile teoretice, la cele de conducere, la antrenamente ; nu lipseau niciodată de la cercul unde descifrau şi aprofundau problemele tehnice, structura kartingurilor şi principiul lor de funcţionare. Au primit sau şi—au făcut rost de echipament potrivit : salopete, bocanci, căşti, ochelari.

Aşteptau acum cu nerăbdare primele concursuri.

Au venit şi acestea, iar Nadia şi Alexandra s—au dovedit foarte talentate, îndemînatice, curajoase. Erau cele mai bune dintre toţi concurenţii ; băieţii erau îngrijoraţi cînd trebuiau să concureze cu ele pentru că, de cele mai multe ori, la sfîrşit, erau învinşi. Cele două fete, una blondă, cu păr ca spicul de grîu, cealaltă brunetă, cîştigau cînd una, cînd cealaltă, cursă după cursă. Un singur băiat le punea uneori probleme, Vasile, ceva mai mic decît ele, dar teribil de ambiţios şi temerar. De cîteva ori reuşise să se claseze pe locul doi, o dată chiar pe primul ; de obicei însă locul lui era al treilea, pe primele două fiind veşnicele favorite.

Între Nadia şi Alexandra s—au creat relaţii de prietenie atît de strînse, atît de apropiate, încît niciodată nu şi—au pus problema — nici una, nici cealaltă —, care din ele este mai bună sau dacă, într—adevăr, era una mai bună decît cealaltă. Cînd învingea Alexandra, prima care o îmbrăţişa şi o felicita era Nadia. Dacă Nadia era învingătoare, Alexandra se repezea fericită la ea şi o lua în braţe. Sufereau doar pentru faptul că nu pot fi mereu, amîndouă, pe locul întîi, şi dîndu—şi seama că acest lucru ar fi imposibil sau extrem de greu, luptau, fiecare, cinstit, pentru victorie. De fapt pentru ele nu victoria era totul, nu a învinge era esenţial; importantă era cursa, emoţia participării, pregătirea maşinuţelor, antrenamentele în vederea competiţiilor. întrecerea părea, şi chiar era pentru ele, doar o joacă, o joacă serioasă dar care, ca fiecare joacă, îţi dădea satisfacţii, bucurii, emoţii.

Importantă era şi victoria, chiar foarte importantă — toţi cei care se aliniau la start sperau s—o obţină şi numai unul din ei urma să se bucure la sfîrşit de ea. Dar participarea în sine, întrecerea dreaptă, lupta prietenească era cea care te înnobila şi te onora. Fetele „noastre" ajunseseră la această convingere şi datorită părinţilor, care, înţelepţi şi cu maturitate, nu le—au sugerat niciodată să lupte doar pentru a fi învingătoare ; poate sperînd că, odată cu trecerea anilor, odată cu anii adolescenţei şi începutului de maturizare, Alexandra şi Nadia vor uita de maşinuţele lor şi le vor abandona, aşa cum au făcut cu păpuşile cu ochi mari şi cu ursuleţii de pluş. Timpul însă trecea, ele continuau să concureze şi să se ocupe de karturi; iar semne cum că s—ar plictisi în curînd nu erau. Notele din catalog erau mari, victoriile se ţineau lanţ, deci nu era nici un motiv ca părinţii să nu fie îngăduitori, înţelegători şi, de ce să n—o recunoaştem, chiar mîndri.

Se apropia acum un mare concurs, de fapt cel mai mare, decisiv pentru participarea la faza finală pe ţară a şcolarilor la karting. Cele două prietene, nedespărţite şi senine, se pregăteau cu seriozitate şi conştiinciozitate.

Veni şi ziua mult aşteptată a întrecerii. Kartodromul, pregătit cu minuţiozitate, era plin—ochi de spectatori—părinţi, rude, prieteni, colegi şi împodobit sărbătoreşte. Atmosfera festivă era întreţinută şi de muzica tinerească ce izbucnea din sute de difuzoare, ca şi de puzderia de drapele multicolore fluturînd în vînt. În faţa tribunei, pe o masă, erau aşezate premiile ; în mijlocul lor strălucea o masivă

cupă destinată învingătorului. Cele două fete concurau la cea mai ridicată categorie de vîrstă ; la anul nu vor mai fi printre concurenţi.

După întrecerile celor mai mici „automobilişti", mărunţi sportivi cu căşti uriaşe, teribil de importanţi şi de serioşi, întreceri terminate ca totdeauna cu lacrimi amare şi cu exclamaţii de fericire, a urmat grupa „avansaţilor". Cele patru serii preliminarii au fost cîştigate de Nadia, Alexandra, veşnicul urmăritor Vasile şi de un alt băiat foarte talentat, Tudor, coleg cu fetele. Cei patru s—au aliniat apoi la startul finalei ; într—o tăcere desăvîrşită, încărcată de emoţii.

Starterul a ridicat steagul şi—apoi l—a coborît, dînd semnalul cursei finale. Karturile băieţilor au ţîşnit în faţă, depăşindu—le cu cîţiva metri pe cele ale fetelor. E drept că un start bun înseamnă foarte mult, dar, cîte nu se pot întîmpla pe parcursul a 24 de ture ? Fiecare din concurenţi ştia acest lucru, deci trebuia să—şi dozeze efortul pentru ultima parte şi, în special, pentru sprintul final care, de obicei, decide cîştigătorul.

Au condus, pe rînd, Vasile sau Tudor, fetele rulînd liniştite pe poziţiile 3 şi 4. În a 2l—a tură însă, ca la o comandă, Nadia şi Alexandra au accelerat la trecerea prin linia dreaptă din faţa tribunei şi, aparent fără efort, s—au instalat în faţă ; cele două se dovedeau din nou de neînvins. S—a intrat în ultimul tur. Cu sufletul la gură, spectatorii, în picioare, aşteptau deznodămîntul întrecerii. Înainte de ultimul viraj, Nadia avea vreo cîţiva metri avans, dar Alexandra era avantajată datorită faptului că alerga pe culoarul interior. Acolo, în ultimul viraj, s—a întîmplat accidentul neprevăzut. Nadia, lansată spre linia de sosire se părea că va termina pe primul loc dar, micul vehicul al Alexandrei în loc să vireze spre stînga şi să se plaseze în spatele celui al Nadiei, tampona maşina din faţă. Aceasta fu proiectată în afara pistei, în timp ce kartingul Alexandrei trecea primul linia de sosire, urmat de cele conduse de Vasile şi Tudor.

După cîteva momente de spaimă generală, Nadia fu transportată la spital cu salvarea. Alexandra primi cupa uriaşă, dar bucuria ei era umbrită de incidentul nedorit şi de accidentarea prietenei sale.

În aceeaşi zi, spre seară, cu o sacoşă uriaşă, Alexandra urca treptele spitalului. Într—o cameră, Nadia era în pat cu un picior în ghips. Nu era nimic grav, doar o fractură a tibiei. Cele două fete s—au îmbrăţişat, apoi Alexandra a scos cupa cîştigată şi a aşezat—o pe noptieră.

—Nadia, m—am gîndit bine, a spus ea, tu trebuia să câştigi cursa. Eu am greşit, am procedat greşit, nu aveam voie să încerc să te depăşesc. Cupa este a ta, o meriţi!

—Nici nu mă gmdesc ! replică accidentata. Tu ai cîştigat, cupa e a ta ! Să nu mai vorbim...

—Te rog, Nadia, te rog ! Fă—mi plăcerea asta ; n—aş fi liniştită niciodată, ştiu că tu meritai locul întîi.

—Ştii ceva, zise Nadia, dacă chiar vrei, o să facem în felul următor : un an cupa va sta la mine, un an la tine. Vrei ?

—Ceea ce propui, e minunat ! M—am mai gîndit la ceva ; eşti de acord, cînd vom fi mari, să facem amîndouă o echipă şi să participăm la raliuri automobilistice ?

—Extraordinară ideea ! Abia aştept să ies din spital să—mi reiau antrenamentele.

—Atunci te—am lăsat ! De fapt o să vin în fiecare zi să te văd, mai spuse Alexandra şi o zbughi pe uşă.

În timp ce cobora treptele spitalului se gîndea : „Deci mîine e luni, în săptămîna viitoare am de făcut următoarele : Zilnic să vin la Nadia (mîine o să—i aduc flori), teză la „mate" şi la chimie, antrenamente la baschet şi revizia kartului. Vineri e ziua tatălui meu, o să—i cer mamei bani pentru o cravată. A ! Să nu uit, am de terminat volumul *Uliţa copilăriei.*

Ce complicat e, uneori, să ai paisprezece ani !

ANUŢA DIN PONOR

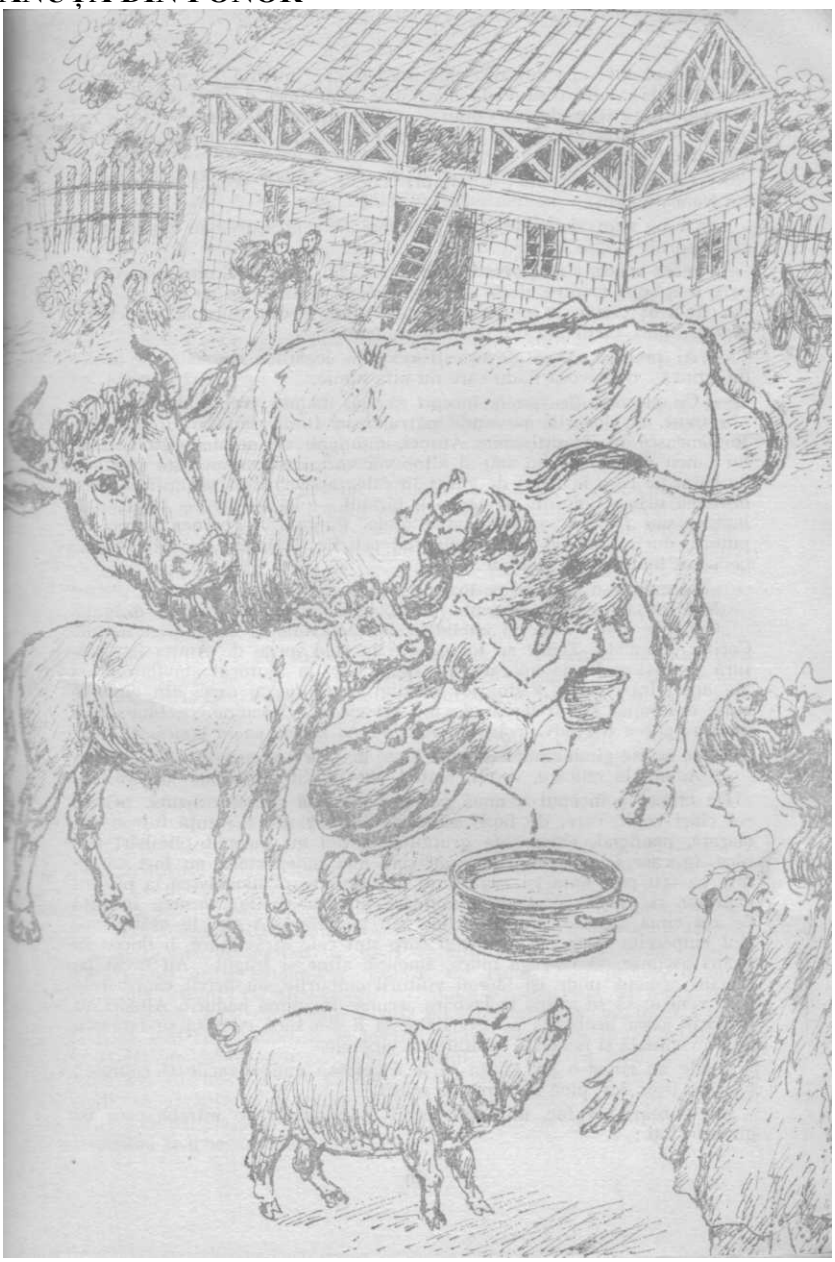

Copiii s—au bucurat auzind că vor petrece o parte din vacanţa mare într—un sat din Munţii Apuseni. Fiind braşoveni, erau obişnuiţi cu munţii ; străbătuseră de mai multe ori Bucegii şi Făgăraşii. Ba mai mult, părinţii le puseseră în picioare schiurile încă de pe la cinci, şase ani, aşa că se descurcau bine pe pîrtie. Cîţiva dintre ei participaseră la concursuri, iar vreo doi încercaseră chiar şi sportul celor temerari: alpinismul. Aceasta după modelul idolului lor, Nenea Sandu, prieten al părinţilor, campion naţional.

Au ajuns, într—o după—amiază, cu două automobile, în îndepărtatul sat, întins pe mai mulţi kilometri de—a lungul unei văi, pe firul căreia curgea, aprig, un rîu de munte. Nu s—au oprit la cabană; Nenea Sandu, care mai fusese pe—acolo, le asigurase un loc de cazare, mult mai plăcut, într—o grădină cu pomi a unei gospodării ţărăneşti, în care urmau să—şi instaleze cele trei corturi.

Seara i—a prins cam obosiţi după drumul lung şi, în urma unor activităţi „administrative", au adormit cu toţii buştean. Abia a doua zi, dimineaţa, cînd s—au trezit, copiii au putut aprecia peisajul. Nenea Sandu avusese dreptate. Era mai frumos decît la orice cabană, era un loc cu adevărat minunat.

Corturile lor colorate răsăreau, printre copaci, ca nişte uriaşe ciuperci ; în jur, pomi încărcaţi cu fructe, iarbă fragedă. La doi paşi începeau stîncile abrupte, izvorul cu apă limpede era aproape. Cei cinei, copii erau fericiţi.

Dana, de paisprezece ani, era proaspăt absolventă a clasei a opta şi cu treapta întîi luată ; Oana, sora ei mai mică, de doisprezece ani, era o schioară foarte bună, cîştigătoare de mai multe ori a „Cupei Liliacul" ; Corina, de doisprezece ani, alpinistă începătoare ; Tudor de treisprezece ani, pasionat schior,

participant la „Cupa şcolarilor" faza finală ; în sfîrşit, Radu, de zece ani, mezinul grupului, foarte bun matematician, bun înotător şi jucător de... badminton.

Aceştia erau cei cinci prieteni, care, în acea frumoasă dimineaţă de iulie, se bucurau şi se zbenguiau pe iarba proaspătă, printre pomi şi în susurul monoton, dar plăcut, al rîului din vale.

Dana, Oana, Corina, Tudor şi Radu au explorat mai întîi locurile, doar—cele din imediata apropiere. Apoi s—au bălăcit puţin in apa rece, au făcut cunoştinţă cu gazdele lor, proprietarii grădinii, şi cu cîţiva din copiii acestora. Erau doisprezece copii „la case", cum spuneau cei doi ţărani ; şapte duşi prin ţară, fete măritate sau băieţi însuraţi şi cinci rămaşi pe lîngă gospodărie, patru băieţi şi o fată, cea mai mică din familie, avînd opt—nouă ani.

Pe ea au remarcat—o copiii încă din prima zi ; o fetiţă mică de statură, cu părul blond—blond ca paiul, împletit în două cozi groase, cu ochi mari albaştri. Umbla îmbrăcată într—o rochie lungă şi dreaptă, ca un sac, şi purta în picioare o pereche de pantofi bărbăteşti, cu cel puţin două numere mai mari decît i—ar fi fost ei buni. Se vedea că îi moştenise de la unul din fraţii mai mari.

De cealaltă parte a grădinii se ridica un povîrniş abrupt, presărat cu tufe sau conifere pitice, care se termina, sus, într—o pădure. Într—o parte a grădinii era casa, în cealaltă, grajdul cu vitele. Fata cea mică şi blondă se strecura, seara, ca o nălucă, dinspre grajd spre casă, ducînd doniţele cu lapte.

Dimineaţa, făcea acelaşi lucru, dar copiii n—o vedeau, căci se sculau mult mai tîrziu. În restul timpului, in vreme ce fetele şi băieţii se jucau sau făceau plajă, mica blondă umbla după cîteva capre, care păşteau pe povîrnişul înclinat, dădea de mîncare la păsări, căra apă de la izvor. Spre seară cînd „orăşenii" făceau focul şi se adunau în jurul lui la poveşti, o zăreau pe fată, care, după ce mulgea vacile şi căra laptele în casă, se aşeza undeva de—o parte, în întuneric, ca o arătare ciudată, tăcută. Greu au intrat copiii în vorbă cu ea ; abia după vreo trei—patru zile. Părea că se fereşte de ei. Era, sau li se părea copiilor, o mică sălbăticiune care ocolea focul, oamenii, vorba.

Pînă la urmă însă, într—o seară, s—a desprins din întuneric şi, chemată de mai multe ori, a venit lingă foc. La început cu timiditate, apoi, din ce în ce mai sigură pe ea, fata a luat parte la conversaţie.

—Tu de ce nu vii să te joci cu noi ? a întrebat—o Radu.

—Aş veni, da' nu prea am timp. Mama—i bolnavă. Tata se mişcă greu ; i—a căzut anu' trecut un copac pe picior.

—Dar fraţii tăi ?

—Păi ştiu ei să mulgă vacile sau caprele, să hrănească păsările, să facă de mîncare ?

—Şi le faci tu pe toate ?

—Păi ? Mă ajută şi ei cînd au timp, că şi ei lucrează ; unul la cabană, altul la cărbunărie, ceilalţi doi strîng fructe de pădure.

—Am aflat că prin zona aceasta sînt nişte chei, nişte stîncării foarte frumoase. Ştii ceva de ele ?

—Da, nu—s departe. Drumul ăsta se înfundă, în sus, chiar unde încep cheile. Sînt doar cîţiva kilometri.

—Ne duci şi pe noi acolo ? sări Corina.

—Dacă vreţi, chiar mîine. Este şi o apă mare acolo, o bulboană şi o cascadă. Se poate înota.

—În apa asta mică ? se miră Dana.

—O să vedeţi ! Acolo creşte şi floarea de colţ.

—Noi am găsit floarea de colţ, dar la înălţimi mai mari, în Făgăraşi, în Ceahlău.

—Dacă vreţi, mergem mîine. O să vorbesc cu Patru, un frate de—al meu să stea cu caprele.

—Bine ! Bravo ! Mîine plecăm ! se bucurară copiii.

—Atunci mîine, după ce mulg vacile, vă trezesc mai devreme să putem pleca pe răcoare ! mai spuse Anuţa şi, după ce le ură noapte bună, dispăru.

Cei cinci s—au culcat bucuroşi, cu gîndul la excursia de—a doua zi.

Cînd i—a trezit Anuţa, era încă noapte. Au pornit—o în susul rîului, în frunte cu „ghida" lor, îmbrăcată tot cu aceeaşi rochie şi purtînd incomozii ei pantofi. Soarele, deşi răsărise, nu se vedea din cauza pereţilor de stîncă ; era destul de rece. S—au încălzit apoi mergînd şi au început să sporovăiască, simţindu—se în largul lor. Mai ales că părinţii preferaseră să rămînă la corturi, să facă plajă, să gătească. Drumul urca în pantă lină, paralel cu apa, apoi se îngusta şi se căţăra prin pădure, transformîndu—se în potecă. Pînă la urmă s—au reîntîlnit cu pîrîul, în locul unde începeau cheile. Erau, prin unele locuri atît de strîmte şi pereţii laterali atît de abrupţi, încît au trebuit să intre în apa

rece, pînă la brîu, pentru a putea înainta.

Aici Anuţa le—a arătat nişte adînciturі, nişte crestături în pereţii de stîncă, de o parte şi de alta, spunîndu—le că le va explica ea acasă ce sînt...

Cînd soarele s—a ridicat pînă spre vîrful stîncilor, trimiţîndu—şi razele pînă la firul apei, au ajuns la cascadă. Şuvoiul de apă cădea vijelios din treaptă în treaptă, apoi se prăbuşea de la vreo cîţiva metri într—o scobitură uriaşă, o căldare. Era bulboana de care vorbise Anuţa. Apoi apa se liniştea, era adîncă şi clară de se vedea nisipul de pe fund. Dana, Tudor, Oana, Corina şi Radu s—au dezbrăcat şi, avînd pe ei costumele de baie, au plonjat în apa limpede şi rece. Anuţa stătea pe o stîncă, în poziţia ei favorită, ghemuită, şi—i privea bucuroasă. Avusese dreptate ; se putea înota. Ba mai mult, fiind mari amatori de concursuri, au organizat o probă, cîştigată de Dana. Anuţa a fost starter oficial şi tot ea a înmînat premiile : afine şi zmeură, (unde le—o fi găsit ?) pentru toţi concurenţii care au terminat traseul.

La urmă, a făcut şi Anuţa baie, dar aşa îmbrăcată. Ştia şi să înoate, dar într—un fel foarte caraghios, cu ambele mîini deasupra capului şi cu faţa în apă. S—au uscat apoi pe o stîncă încinsă de soare şi au mai urcat puţin pe vale, pînă cînd defileul s—a lărgit, pereţii de stîncă parcă s—au îndepărtat ; apa devenise mai mică şi mai liniştită. Ca o iadă sprintenă Anuţa a urcat să vadă dacă mai erau flori de colţ pe o stîncă anume, ştiută doar de ea. Copiii s—au repezit cu intenţia să culegă, dar Anuţa le—a atras atenţia că această plantă este un monument al naturii, ocrotit de lege.

—Fii liniştită, fetiţo ! o lămuri Tudor. Avem şcoala muntelui, a lui Nenea Sandu.

După ce s—au zbenguit puţin, au mai stat la soare, au gustat ceva şi—au pornit—o spre „casă".

În seara aceea, s—au povestit multe în jurul focului. Eroina era Anuţa„ care le—a spus printre altele că doar aici, în locul unde au fost ei, floarea de colţ creşte la cea mai mică altitudine din Europa. Iar exemplarele, mari, catifelate sînt deosebit de frumoase.

—Ai promis că ne povesteşti ceva în legătură cu semnele acelea din stîncă... o provocă Radu care nu uita nimic.

—Cu plăcere. Se spune, începu ea, că, înainte vreme, acest defileu era unul din locurile pe unde pătrundeau turcii sau tătari din Ţara Românească în Transilvania. Atunci, muntenii de pe—aici, oşteni de—ai lui Iancu de Hunedoara sau ai altor voievozi, construiau nişte stăvilare de lemn pe care le fixau de stînci în calea apelor. Rîul se umfla atunci, devenea uriaş. Căţăraţi pe tancuri, ţăranii — la nevoie — trăgeau de lanţuri sau frînghii, ridicînd stăvilarele. Puhoiul se pornea atunci cu putere, ducînd la vale şi împrăştiind oştirile vrăjmaşe de călăreţi sau pedeştri, luate pe neaşteptate.

„De unde le—o fi ştiind pe toate ?" se întreba Dana.

„Nici nu e urîtă !" comenta Oana, care se credea o fată drăguţă.

„Cum se mai căţăra în cheile acelea !..." reflectă cu puţină invidie Corina, alpinista. Tudor se tot gîndea la cele spuse de Anuţa în legătură cu sistemele de apărare ale românilor, la ajutorul stăvilarelor şi ale apei. între timp Radu, tot privind la fetiţa pe care, din cînd în cînd, o lumina cîte—o limbă de foc, îşi zicea : „Doamne, ce bine ar fi dacă aş putea fi cîndva coleg cu Anuţa ! Aş sta cu ea în bancă..."

Toate aceste gînduri au fost întrerupte însă de o voce :

—Acum, la culcare, copiii, sînteţi obosiţi. Şi mîine mai este o zi... De atunci a început o nouă perioadă, bogată si neprevăzută, pentru cei cinci copii, care, de fapt, acum deveniseră şase ; Anuţa fusese declarată, neoficial, chiar şefa grupului. Astfel au început plimbări zilnice, în care locurile din jur, sau cele mai îndepărtate, au fost cercetate pas cu pas. Fata îşi ruga unul din fraţi să o înlocuiască la păzitul caprelor şi, după ce dis—de—dimineaţă mulgea vacile, pornea, însoţită de cei cinci, pe cărările pădurilor sau pe stînci. Acolo, le arăta care sînt ciupercile bune de mîncat şi care sînt cele otrăvitoare, îi ducea în locuri ascunse, să culeagă mure, zmeură, afine şi frăguţe. Au urcat pe tancuri semeţe, unde îşi făceau vulturii cuiburile, au privit căprioarele care veneau să se adape la izvoare ascunse în inima pădurii. Alteori au urmărit joaca neobosită a veveriţelor şi li s—a spus cum să se ferească de o eventuală şi nedorită întîlnire cu viperele.

Fetele au rugat—o pe Anuţa să le înveţe să mulgă vacile şi caprele ; n—a fost uşor dar, pînă la urmă, au reuşit.

Într—o seară, la foc, unul din copii a îndrăznit s—o întrebe ceea ce gîndeau toţi :

—Do fapt, de unde le ştii tu pe toate ? a întrebat Oana curioasă.

—De la mama, de la tata, de la fraţii mei. Învăţăm unul de la altul. Şi mai ales le ştim de la învăţător. Pe lîngă lecţiile pe care le facem, învăţătorul nostru a organizat şi un cerc de cunoaştere a locurilor din

jurul comunei noastre şi a făcut şi o echipă de mici *tulnicărese*.
—*Tulnicărese* ? Ce—s astea ? întrebă Radu, naiv.
—Nu ştii ce e un tulnic ? făcu Tudor cu superioritate.
—Nu ştiu, dar aş vrea să ştiu.

I s—a explicat ce este tulnicul, ba chiar a doua zi, Anuţa i—a dus pe eonii la şcoala din sat unde învăţătorul de acolo avea o adevărată eclecţie de astfel de instrumente muzicale specifice locului.

Cu ocazia asta, prietenii Anuţei au aflat că satul în care locuia fata făcea parte dintr—o comună mai mare, întinsă, peste culmi muntoase, pe kilometri întregi.

Unii copii din sat, ca să ajungă la şcoală, trebuiau să treacă peste doua dealuri. Din această categorie făcea parte şi Anuţa. Dar, le spunea ea, „nouă nu ne este frică, nici iarna pe zăpadă ; plecăm în grup şi venim în grup. Nici de lupi nu ne temem.."

Astfel zilele treceau grăbite, pline şi bogate în evenimente. Anuţa devenise nedespărţită de grupul de copii. Era ascultată, admirată, iubită. De cîteva ori a participat şi ea la întrecerile lor de badminton, care i—au plăcut mult. Aici era specialist Radu, care—şi adusese de acasă rachete, stîtpi, plasă şi mingi, aranjînd un teren acceptabil în grădină. Într—o zi, au organizat o cursă de viteză, pe distanţa de 50 m, chiar pe pajiştea dintre pomi. Starter — Anuţa, care n—a vrut să concureze. Clasament : Tudor, Dana, Oana, Radu, Corina.

Cerul părea că nu fusese niciodată atît de albastru, de pur, fără pic de nor, zile la rînd. Aerul era cristalin, ca şi apa rîului vijelios, din vale ; uneori, dimineaţa, totul era învelit într—o ceaţă densă. Apoi perdeaua se destrăma şi culmile îşi desenau clar contururile. Peste zi, mirosea plăcut a iarbă proaspăt cosită, a plante de pădure ; seara aroma pădurii cobora pînă la focul în jurul căruia adulţii şi copiii se adunau la poveşti.

Părea că vremea s—a oprit în loc, că nu mai există decît colţul acela de lume, în care natura atinsese măiestria.

Şi totuşi... Şi totuşi, de la un timp, în aer începuse să plutească o vagă nelinişte, o nemărturisită teamă. Oricît n—ar fi vrut să se întîmple, copiii îşi dădeau seama că, în curînd, vacanţa lor se va termina. Nu vorbeau despre asta, întîrziau cît puteau ora despărţirii ; dar ea venea, inevitabil, ca şi toamna care, ici—colo, colora în galben sau roşu frunzişul.

Aşa că, vrînd—nevrînd, a sosit şi ultima zi de vacanţă. Pentru a sărbători acest eveniment nedorit, cei cinci şi—au propus o mulţime de acţiuni. De dimineaţă, au ajutat—o pe Anuţa la muls şi la căratul apei, după care s—au repezit pînă la bulboană, au făcut o baie şi şi—au luat rămas bun de la locurile dragi, de la rîu, de la arbori, de la stînci, de la izvoare şi cuiburi. înainte de căderea serii, erau cam trişti aşa că, unul dintre părinţi, ca să—i stimuleze, să—i învioreze, s—a gîndit să organizeze un ultim concurs sportiv. Ideea i—a venit stînd pe un scaun de plajă şi privind versantul abrupt presărat cu tufe, care urca pînă la liziera pădurii.

Li s—a adresat celor cinci, care stăteau abătuţi, în timp ce Anuţa, ghemuită, neliniştită şi ea, se juca cu cozile ei de aur :
—Sînteţi toţi schiori şi alpinişti, nu ? Vin concursurile de toamnă, apoi întrecerile de schi din iarnă. Vă propun o repetiţie, un concurs de pregătire, de verificare. O alergare pe panta asta înclinată, pînă bus şi o coborîre. Totul printre brazii pitici ; un fel de slalom fără schiuri. Se aprobă ?

Propunerea a fost primită cu entuziasm. S—a stabilit cu precizie traseul, s—a întocmit masa juriului, s—a tras la sorţi ordinea plecării. Exista şi un cronometru, aşa că se alerga individual, contra—timp. în sfîrşit s—a dat startul. După Corina, Radu şi Oana alergă Dana care obţinu cel mai bun timp. Ultimul plecă Tudor, care făcu o cursă remarcabilă, ocoli obstacolele cu îndemînare şi viteză, sosind cu aproape cinci secunde mai repede decît Dana.

Anuţa**,** care stătea ca de obicei ghemuită şi privea, se ridică şi, adresîndu—se „juriului", întrebă dacă poate concura şi ea, deşi nu fusese înscrisă.
—Dar am voie să—mi dau jos pantofii ? mai întrebă ea.
—Sigur, îi răspunse arbitrul şef, dar nu ştiu cum o să alergi desculţă, sînt pietre, cioturi...
—Mă descurc ! zise ea şi—şi aruncă pantofii uriaşi în iarbă.

I se dădu startul şi sub ochii uimiţi ai maturilor şi copiilor, Anuţa cea desculţă, zvîrluga blondă cu rochia ei „sac", zbură efectiv printre jaloanele naturale pînă la liziera pădurii şi se întoarse cu aceeaşi iuţeală de căprioară.

Arbitrul—şef se uită la cronometru şi exclamă : „Nu se poate !" apoi se uită iar şi zise : „Ba se poate. Anuţa a mers cu... 8 secunde mai repede decît Tudor ! Deci locul I, Anuţa !"

A fost felicitată cu entuziasm şi sinceră bucurie de către cei cinci învinşi. Pentru locul I, primi premiul un termos frumos ; îşi încălţă pantofii uriaşi şi—apoi dispăru undeva în spatele casei.

Seara, la foc, s—a discutat mai ales despre concurs. Tudor, Dana, Oana, Corina şi mai ales Radu, se uitau la Anuţa care stătea liniştită, luminată de pîlpîirile horei de flăcări.

S—au făcut promisiuni de revedere. Anuţa le—a spus că, la iarnă, va merge şi ea la Braşov, unde are o soră măritată. Copiii au asigurat—o că o vor duce la schi, în Poiană. Iar ei cu siguranţă vor mai veni şi în alte veri să—şi petreacă vacanţa aici.

A doua zi, dis—de—dimineaţă, cele două maşini au început să coboare pe firul apei. Port—bagajele le erau pline de prune, nuci şi mere ; pe fereastra din spate a uneia din ele se vedea un tulnic mititel. în mijlocul drumului, o fată blondă le făcea cu mîna ; era îmbrăcată în pantaloni lungi, reiaţi, avea pe ea o scurtă roşie şi în picioare „adidaşi".

Nici nu porniră bine maşinile, că se şi opriră. Din aceea cu tulnicul coborî Radu, care se repezi la Anuţa punîndu—i în braţe plasa de badminton, rachetele şi mingile. Apoi o sărută pe un obraz şi fugi repede în maşină.

Anuţa, nemişcată, privea îmbujorată după cele două automobile, care dispăreau după prima cotitură a drumului.

TAINA CETĂȚII

Erau patru : Sandi, Mircea, Nelu şi Sabin. Şcolari, prieteni nedespărţiţi, colegi. Copii fiind, au trăit o întîmplare pe care n—au uitat—o nici cînd au ajuns oameni maturi.

Totul a început într—o iarnă, cînd cu toţii erau într—o tabără de schi, la o cabană.

Ca de obicei erau împreună şi discutau. Se lăsase seara şi în cabană stăruia o căldură plăcută şi miros de brad.

—De cîte ori ai căzut astăzi ? îl întrebă Sabin pe Sandi, un puşti mai mărunţel, căruia i se spunea Riglă.

Acesta răspunse imediat :

—Şi pe tine te—ani văzut ridicîndu—te din zăpadă, ba chiar şi pe celebrul Kariba.

—Mi s—a desfăcut un *schiu* şi aveam viteză, se apără Nelu, zis Kariba, cel mai bun sportiv al clasei.
—Păcat că nu ne îndepărtăm puţin de cabană. Pe aici se găsesc cu siguranţă urme de cetăţi, de castele, ceva ruine, zise Mircea, un băiat înalt, pasionat de istorie.
—Visezi, băiete, visezi ! fu de părere Sandi.
—Ce frumos trebuie să fi fost în antichitate sau în evul mediu. Cai, lupte, cavaleri, domniţe... spuse visător Sabin, care citea romane de aventuri şi avea de gînd să devină scriitor.

În acest moment al discuţiei, un alt coleg, Octavian, cam ironic de felul lui, se apropie de cei patru şi le spuse că, dincolo, în sala de mese, este seară de dans. Şi adăugă :
—Sandi, am văzut—o pe Lin stînd singură. Dacă nu te duci tu, am s—o invit eu la dans.
—Zadarnic o inviţi! îl puse la punct Mircea. N—o s ă danseze cu tine, fiindcă a mai păţit—o ; ai călcat—o pe picior. Şi eşti cam greu...

Tavi s—a îndepărtat, jignit şi furios, amenin ţîndu—i c—o să mai audă ei, „deştepţii", de el.

Mai tîrziu, difuzorul anunţă pregătirea pentru stingere şi programul de a doua zi : o ştafetă pe schiuri combinată cu un concurs de orientare turistică. Cei patru prieteni s—au dus la culcare cu gîndul la evenimentele zilei următoare.

Dimineaţa, după obişnuita înviorare şi micul dejun, cei patru prieteni, alcătuind o echipă, se deplasau cu schiurile pe o zăpadă pufoasă, proaspăt ninsă, încercînd să cîştige cursa. În faţă era Kariba, după el urma Sandi, apoi Sabin şi Mircea. înaintau repede, fiind, în acelaşi timp, atenţi la anumite semne care le indicau traseul de urmat.

Iată însă că, brusc, se dezlănţui viscolul ; zăpada le biciuia feţele încît abia vedeau la cîţiva paşi în faţă. Ajunşi la o răscruce au ezitat puţin înainte de a continua cursa, dar o crenguţă de brad ruptă într—o parte, era, după părerea lor, un indiciu clar că într—acolo trebuie să fie drumul ; şi au pornit—o în direcţia aceea. Ningea din ce în ce mai puternic, vîntul sufla furios, în plină zi se făcuse un întuneric neobişnuit. După un timp, copiii s—au oprit dezorientaţi.
—Ştafeta am pierdut—o şi cred că ne—am şi rătăcit ! constată cu tristeţe Mircea.
—Să ne întoarcem ! propuse unul.
—Nu cred că e posibil, zăpada a acoperit urmele, spuse Sandi. Mai bine mergem pe această vale, trebuie să ducă undeva.
—Am văzut nişte luminiţe ! zise cu frică Sabin. N—or fi lupi ?
—Nu se mişcă, nu sînt lupi. Dar nici stele nu par a fi, că—s prea jos ! observă Mircea.
—Orice—ar fi, eu pornesc într—acolo, decise Kariba şi—şi dădu drumul pe schiuri. După cîteva minute, s—a auzit vocea lui puternică :
—Uraaa ! O casă ! Veniţi repede !

Cei patru schiori ghinionişti au poposit într—o casă ţărănească, bine încălzită. În faţa unui foc, care ardea vesel, şedea un bătrîn cu mustăţi şi barbă albă, stăpînul locuinţei, care îi privea cu blîndeţe. După un timp, în care nu s—a auzit decît viscolul care continua să—şi facă de cap, bătrînul îi întrebă cu o voce domoală :
—Şi cum aţi ajuns aici, dragii moşului ?
—Sîntem într—o tabără, la cabana „Bradul". Am avut un concurs de schi şi ne—am rătăcit.
—Ei, păi or fi îngrijoraţi cei de—acolo, că—i cale lungă pînă aici. Dar nu—i nici un bai, noaptea asta dormiţi aici, că văd că viscolul nu mai conteneşte. Mîine, în zori, mă duc eu să—i anunţ.

După ce s—au încălzit, băieţii au început să mănînce cu poftă dintr—o uriaşă mămăliguţă cu brînză făcută de moş. Într—un tîrziu, sătui şi odihniţi, s—au pornit pe vorbă. Mai curios din fire, Sandi întrebă:
—Cum îi spune satului acesta, în care locuiţi ?
—Craiva. Craiva îi zice şi ţine de comuna Cricău.
—Craiva... Craiva... gîndi Sabin cu voce tare. Nu există cumva pe—aici vreo stîncă, vreun munte cu acest nume.
—Da ! Cetatea, aşa—i spunem noi. începe chiar de—aici, din spatele casei.
—N—o putem vedea ? se repezi Kariba.
—Astăzi nu, vremea e potrivnică şi—a căzut şi întunericul. Mîine ! Are şi o poveste, pe—aici toată lumea o ştie.
—O poveste ? se bucurară copiii. Spuneţi—ne—o şi nouă, vă rugăm !

—Bine, bine, se învoi moşul. Dar nu cumva sînteţi prea obosiţi ?
—Nici vorbă, nu sîntem, am vrea mult s—o auzim !

Şi cei patru se pregătiră să asculte. Bătrînul aruncă nişte lemne pe foc, îşi umplu pipa cu tutun şi începu să pufăie din ea, apoi vorbi :

—Se spune că, de mult, tare de mult, cînd pe aceste locuri stăpîneau nemeşii, oraşul Bălgrad, Alba Iulia, era înconjurat de ziduri puternice şi şanţuri largi cu apă adîncă, iar înăuntrul lui locuiau negustori înstăriţi, meşteşugari şi cavaleri. Ţinuturile erau bogate în grîne şi vii, in vite şi aur adus din Munţii Apuseni. Toate aceste avuţii erau ale celor din cetate, peste care stăpînea un principe, cel mai puternic şi mai înzestrat dintre mai marii nobili. La un moment dat, cîţiva dintre vasalii principelui, invidioşi şi lacomi, l—au ucis şi s—au retras în afara oraşului, spre munte. Pe vîrful unei stînci şi—au construit un castel, pe care l—au întărit cu ziduri trainice şi creneluri. Aşa cum era aşezată fortăreaţa, părea de necucerit. O ceată de răufăcători din castel au început să jefuiască satele şi oraşele din jur, să fure recoltele oamenilor, să atace carele cu aur care veneau de sus, dinspre Zlatna, Roşia şi Abrud. În scurtă vreme, castelul a devenit un loc al groazei ; oamenii spuneau că, acolo, sus, locuieşte diavolul. Nu erau însă decît cîţiva hoţi, cruzi şi ambiţioşi, care şi—au umplut încăperile castelului cu bogăţii. Acolo, pe stînca trufaşă, în castelul de necucerit, era stăpîn aurul. Şi din cauza metalului acesta preţios, au început certuri şi dezbinări. Hoţii au început să se războiască între ei : unii au plecat, alţii au fost ucişi. Ultimii doi care au rămas şi—au împărţit averile, dar, apoi unul din ei a fost găsit mort cu un pumnal înfipt în spate. Singurul rămas, cel mai crud şi mai puternic dintre toţi, n—a stăpînit decît foarte puţin peste comorile dobîndite prin jaf. N—a putut îndura singurătatea şi, într—o zi, a înnebunit : a dat foc castelului şi a ars împreună cu el. Privind cum se mistuie lăcaşul groazei şi—al morţii, oamenii din preajma muntelui au răsuflat uşuraţi, ca după o molimă de ciumă. Apoi, a trecut timpul şi din castel n—a mai rămas decît povestea asta. Sus, pe culmea stîncii e un platou mic cu iarbă fragedă, unduită vara de bătaia vîntului de apus. Oamenii de prin partea locului mai vorbesc, ca oamenii, că bogăţiile din castel, care n—au fost găsite niciodată, or fi îngropate pe undeva prin stîncă, în vreun cotlon, în vreo peşteră ascunsă. Unii cred chiar că ea, comoara, există cu siguranţă şi că o dată pe an, în prima duminică a lunii mai, pe la miezul nopţii, o piatră uriaşă se dă la o parte şi se deschide drumul spre averile strînse în urmă cu sute de ani. Dar cei care au încercat să intre, n—au mai putut ieşi, că şi acum, ca şi cu veacuri în urmă, aurul, banii, pietrele preţioase îi vrăjesc pe toţi. Dar şi asta, ca şi tot ce v—am povestit, nu este decît ... o poveste. Şi acum, haideţi, la culcare ! Mîine avem ceva de umblat...

Copiii, impresionaţi de povestea moşului, au adormit tîrziu, dar au avut un somn profund, sănătos. A doua zi, o echipă pornită din tabără i—a găsit în căsuţa izolată. Cei patru se aleseseră cu o mică aventură şi cu o poveste pe care nu o puteau, cu nici un preţ, uita. Apoi, zilele de vacanţă s—au terminat şi copiii s—au întors la şcoală.

Şi timpul a trecut din nou. Mai rămăseseră vreo trei săptămîni pînă la terminarea anului şcolar. Luna iunie învelise natura într—o haină de verdeaţă. Primele fructe începeau să strălucească şi să ademenească în frunzişul arborilor. Se apropia culesul cireşelor. Acum cei patru prieteni erau cu gîndul la vacanţa mare. Povestea bătrînului nu o uitaseră, gîndul la locurile din preajma Pietrei Craivei îi preocupa cu insistenţă. Cu toţii voiau să se întoarcă acolo, fiecare însă pentru alt motiv. Kariba era cu gîndul la pereţii de stîncă, unde ar fi putut încerca ceva „căţărări", căci alpinismul era unul din visurile lui. Mircea era sigur că acolo, prin apropiere sau chiar în piatră, trebuiau să fie urme de cetăţi, de castele, ruine, vestigii istorice. Cu totul de altă părere era Sandi, care voia să meargă şi el acolo, dar numai pentru a le dovedi celorlalţi că nu există nimic, nici cetăţi, nici castele, nici comori, aşa cum credea Sabin. Sabin era singurul din cei patru prieteni care credea în poveştile cu comori.

Într—o recreaţie, stăteau cu toţii, undeva în curtea şcolii, şi discutau. Aşa cum se întîmpla în ultima vreme, conversaţia lor s—a oprit asupra problemei care—i preocupa pe toţi.

—Haideţi să vorbim serios ! zise Mircea. Mai avem cîteva zile şi se termină şcoala. Cum rămîne cu planul nostru ?
—Cum să rămînă ? Aşa cum am hotărît, mergem ! spuse categoric Kariba.
—Da, uşor de zis, dar cum ? întrebă Sandi.
—Am o idee, făcu Sabin. Peste cîteva zile, vom juca în finala campionatului de handbal. Profesorul ne—a promis că, dacă vom cîştiga, vom fi trimişi într—o tabără la mare.
—Da, şi ce—i cu asta ? întrebă nelămurit Mircea.

—E clar, spuse Sandi. Eu m—am prins ; cînd ne întoarcem de la mare, ne oprim cîteva zile la munte, nu?
—Exact, aprobă Sabin. Numai că atunci trebuie să cîştigăm campionatul de handbal şi nu e uşor...
—Îl vom cîştiga, exclamă optimist Kariba. Haideţi să jurăm !

Şi băieţii au jurat că vor face totul pentru a ieşi victorioşi. S—au ţinut de cuvînt, au cîştigat şi au fost răsplătiţi cu o vacanţă de douăsprezece zile la mare. Cu aprobarea profesorului şi a părinţilor, cei patru s—au oprit la întoarcere, în locul unde doreau atît de mult să ajungă. Şi—au instalat cortul la baza Pietrei Craivei şi—au început imediat acţiunile de cercetare. în primele zile, s—au acomodat cu locurile, s—au orientat. Au înconjurat stînca, au urcat pe ea. Kariba, încercînd să facă pe alpinistul de unul singur, a : rămas agăţat într—un perete abrupt. L—au coborît ceilalţi trei cu mare greutate. într—o zi i—au făcut o vizită moşului din casa izolată, care s—a bucurat mult, revăzîndu—i. Nici urmă însă de castele, cetăţi sau comori. A trecut astfel o săptămînă, iar ei se gîndeau cu nelinişte că, în curînd, vor trebui să părăsească aceste minunate locuri. Oarecum mulţumit era doar Sandi, care, n—a crezut, încă de la început, în toate aceste poveşti.

Cîteva excursii făcute prin împrejurimile deosebit de frumoase i—au făcut să nu regrete timpul petrecut aici. Dar...

Dar iată ce s—a întîmplat într—o seară. După ce au stat mult timp discutînd în faţa cortului, în jurul unui foc la care frigeau slănină, s—au culcat. Timpul era splendid, pe cerul spuzit de stele şi nici un nor. Noaptea însă s—a dezlănţuit o furtună grozavă ; ploua cu găleata, vîntul sufla puternic. Cortul era să le fie smuls din pămînt, aşa că au fost nevoiţi să—l strîngă şi să se adăpostească într—o crăpătură a stîncii. Dar şi acolo ploua. Sandi, tot încercînd să se pună la adăpost, găsi o spărtură în peretele de piatră, prin care au intrat toţi patru, trăgînd cortul după ei. Fulgere şi tunete spărgeau întunericul şi liniştea nopţii. La un moment dat, se auzi un zgomot mult mai puternic decît celelalte, ca şi cum întreaga stîncă s—ar fi prăbuşit. La început, copiii s—au speriat, apoi, neavînd altceva de făcut, şi—au montat cortul — e drept cu mare greutate — în mijlocul peşterii şi... s—au culcat adormind imediat.

A doua zi, cînd s—au trezit, erau prizonieri într—o peşteră ! Zadarnic au căutat locul prin care au intrat în ea ; nu l—au mai găsit. Au tras concluzia că o piatră uriaşă le—a astupat intrarea şi că totul s—a petrecut în momentul zgomotului teribil din noaptea trecută. După cîteva ore de cercetări şi căutări, au înţeles că nu mai pot ieşi de acolo atît de uşor.

Din acel moment au început zile grele. Au ajuns în situaţia de a—şi împărţi alimentele în raţii stricte, pe care urmau să le consume zilnic. A fost ideea lui Sabin care le—a spus :
—Nu vreau să vă alarmez, dar am citit destule în legătură cu astfel de întîmplări. E bine să ne dozăm proviziile, nu se ştie cit vom rămîne aici. Nici nu vă puteţi închipui ce noroc avem cu izvorul din fundul peşterii. Fără el, fără el... nu ştiu ce ne—am face.

...Şi timpul trecea, încet, greu, dar trecea. Zilnic cei patru prieteni erau în activitate, fiecare făcînd ceva în speranţa găsirii unei ieşiri. Sandi studia posibilitatea înlăturării pietrei, care îi blocase în peşteră. Mircea şi Sabin ciocăneau pereţii stîncii. În sfîrşit, Kariba încerca să bată în stîncă pitoane, pentru a se căţăra pînă în vîrful peşterii, unde printr—o spărtură a tavanului, se strecura înăuntru o geană de lumină. Dar multe ore din zi nu aveau ce face şi asta îi supăra cel mai rău. Cîteodată, seara, Kariba cînta la trompetă şi încă destul de frumos, iar ceilalţi cădeau pe gînduri. Foc nu puteau face neavînd din ce. încet, încet, alimentele se împuţinau. Nopţile treceau din ce în ce mai greu, deşi băieţii dormeau ; nu prea bine, dar dormeau. Şi nu chiar toţi, unul din ei, ieşea în fiecare noapte din cort aprindea lanterna şi se îndrepta spre capătul peşterii. Acolo, îşi lipea urechea de piatră, ciocănea pereţii cu bastonul de ; alpinist al lui Kariba, se lăsa în genunchi şi scormonea pietrele. Apoi, se întorcea în cort, stingea lanterna şi se culca. Dar, într—o noapte, Sabin — căci el era băiatul care nu avea somn — ieşi ca de obicei din cort, aprinse în linişte lanterna, şi se îndreptă spre fundul peşterii unde începu să „lucreze" la perete. Ciocănea, asculta, pipăia, se apleca, mişcîndu—se dintr—un loc în altul. Plimba fascicolul luminos al lanternei pe stîncă, îşi plimba uşor degetele pe, perete şi iar ciocănea. La un moment dat, sub ochii uimiţi ai băiatului, peretele stîncii se frînse la mijloc, se desfăcu, cele două părţi retrăgîndu—se în piatră. Se auziră nişte zgomote ca de lanţuri, ca de fiare care se freacă şi—apoi, cei doi pereţi au dispărut în stîncă. Minunea cea mare era însă dincolo. Acolo se deschidea încă o peşteră, în continuarea celei dintîi şi în ea, două şiruri de cavaleri. Stînd în picioare, cu armurile pe ei, cu vizierele lăsate şi cu sabia alături, sprijinită de şold, păreau vii. După şocul din primele momente,

Sabin s—a apropiat de armuri, a pus mîna pe ele, le—a pipăit. Convins, în sfîrşit, că nu visează, s—a înapoiat la cort şi—a adormit pe dată fericit cum nu mai fusese niciodată. A fost primul care s—a trezit în zori, pentru a le arăta celorlalţi descoperirea făcută. Băieţii s—au bucurat teribil, în special Mircea, care credea mereu în existenţa unor vestigii. După părerea lui, „cavalerii" aveau vreo 400—500 de ani şi, într—un fel, găsirea lor confirma povestea bătrînului. Copiii, în joacă au duelat cu spadele, dar şi—au dat seama repede că descoperirea lor era zadarnică, dacă nu vor putea ieşi de—acolo. Erau mai de mult timp în peşteră, mîncarea era pe terminate; nici cavalerii, nici săbiile lor nu—i mai distrau. Sabin continua, din cînd în cînd să mai scormonească după comoara „bătrînului", dar fără convingere.

Iată însă că, trudind cu încăpăţînare, Kariba a ajuns sus, la fisura din stîncă pe unde intra lumina. Ghinion! Era prea mică pentru a putea pătrunde careva prin ea. Totuşi era ceva, se vedea afară, se vedeau copacii, iarba, drumul. Oameni însă nu. Kariba a strigat, a făcut gălăgie, fără nici un rezultat. Au hotărît atunci să urce fiecare pe rînd, pe o scară pe care au confecţionat—o din propria lor îmbrăcăminte, şi să stea de pază cîteva ore, în speranţa că vor zări pe cineva...

Acum timpul trecea şi mai greu. Nimic, nici o fiinţă omenească nu apărea la orizont. Pînă a doua zi, spre seară, cînd Sandi, care era la punctul de observaţie, strigă ca un matelot pe ocean la vederea pămîntului : „Oameni ! Văd oameni !" şi a început să facă cît mai mult zgomot pentru a atrage atenţia. Zadarnic, n—a fost auzit. Noroc că i—a venit ideea să aprindă, sus, la spărtura din stîncă, o cămaşă. Un fum negru a început să iasă din peşteră, şi a atras atenţia celor ce coborau potecile stîncii.

Peste o oră cei patru prieteni erau ajutaţi să părăsească peştera. Interesant este faptul că cei care i—au salvat făceau parte dintr—o echipă de arheologi, care scormoneau acele locuri, tocmai în căutarea unor vechi aşezări omeneşti. După descoperirea sălii cu oşteni, săpăturile au durat ani de zile. Sub marea peşteră şi chiar pe Piatra Craivei s—au scos la lumină ruine de aşezări romane şi geto—dacice, monezi preţioase, arme şi unelte de mare importanţă.

Ajunşi acasă, copiii au avut multe de povestit familiilor, profesorilor, colegilor. Ani de zile au însoţit echipa de arheologi, lucrînd alături de ei la şantierul care se organizase. De fiecare dată, întorcîndu—se acolo, îşi aduceau aminte de aventurile trăite în vara aceea de neuitat. Fiecare era fericit în felul lui, fiecare dobîndise ceva din acea încercare. Mircea şi—a îndeplinit visul, devenind istoric. Kariba a învăţat că perseverenţa şi curajul au valoare numai cînd servesc unui scop înalt, unui interes colectiv. Sandi, ajuns matematician, a luat atunci contact cu farmecul legendelor, a neprevăzutului şi romantismului, pe care le—a iubit toată viaţa. Şi Sabin ? Din cei patru prieteni el era doar singurul care căuta o comoară, pe care n—a găsit—o. Dar adevărata comoară, la care au ajuns, el şi prietenii lui, a fost mult mai preţioasă decît aceea la care — cu naivitate copilărească — visa : frumuseţea acestui pămînt minunat, cu natura, oamenii, trecutul şi prezentul său.

Peste ani şi ani, Sabin şi—a îndeplinit dorinţa din copilărie. A scris această poveste pentru voi, cei care aveţi acum vîrsta lui de atunci.